Serie nouă
AUGUST 2015
8
(CLXIX)
36 pagini
10 lei

Actualitatea MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

Aniversare George Enescu
Săptamâna Internațională a Muzicii Noi (I)
Festivalul "Tintea muzicală"
Festivalul "George Grigoriu"
Interviu cu Jolt Kerestely
Amintiri cu Sergiu Cioiu

În imagine: George Enescu

Maşinărie şi maşinaţiune

Liviu DĂNCEANU

Ne asumăm, din ce în ce mai incurabil, robia confortului. Adică, suntem la cheremul acelor nade ale răutăţii care, puse înaintea unui suflet lacom (şi, slavă Domnului, suntem constitutiv lacomi), îl atrage lesne în unda pieirii. Confortul, în sine, e un impostor. El ne livrează pachete cu fericiri trecătoare sau cu vicii pe care doar aparent le stăpânim. E un fals ghid, un refugiu a celor săraci cu duhul ori a celor pervertiţi. Confortul derivă abundent din eliminarea iluzorie a problemelor existenţiale, o eliminare prezentată şi ea în termeni exageraţi, ca exprimând mai mult compasiune decât echitate. Cine prezintă? Ei bine, aceeaşi entitate ce preia sarcinile pe care obişnuiau să le îndeplinească indivizii. E vorba despre mass-media (inclusiv cea electronică). Cu alte cuvinte, forţa imensă a prezentului, care a deturnat şi deformat, dacă nu chiar a distrus, structurile mentale tradiţionale. Încă nu ne dăm prea bine seama ce efecte produc anexarea, dominarea şi subordonarea conştiinţei individuale şi colective, printr-un mecanism deopotrivă subtil şi oneros de încadrare şi înregimentare asistenţială. Ce se va întâmpla cu arta sunetelor dacă publicul meloman se va lăsa în continuare împachetat de configuraţiile mass-media, atât de abil-ştiutoare în a-i penetra şi parazita discernământul, gustul, atitudinea, la urma urmai chiar conştiinţa? Probabil că va deveni, dacă nu cumva şi este, un public înregimentat estetic, aşa cum se prezintă publicul tânăr „iubitor" pătimaş al muzicii rock. Un public ce a devenit rentier al unui univers sonor ce îşi devorează modernitatea ca pe o marfă achiziţionată la noile hipermarketuri informaţionale (:suporturi preînregistrate, internet, televiziune etc). Graţie canalelor mass-media, în loc să sporească în deschidere şi autonomie, lumea noastră muzicală a crescut în dependenţă şi încadrare, în obedienţă şi aliniere. Nu mai există idei, convingeri personale. Compozitorii nu se mai confruntă între ei pe probleme estetice; au dispărut disputele teoretice adevărate, în ceea ce priveşte stilul, tehnica de compoziţie, viziunile formale. S-a ajuns astfel la administrarea demersurilor lor pe baza unui consens păgubos. Toţi trebuie să fie la fel, pe linie, să producă acelaşi fel de muzică, pe înţelesul tuturor. Să fie, adică, un fel de calfe ale confortului. Şi asta pentru că mass-media îi tratează ca pe nişte copii cretini sau ca pe nişte minori (şi chiar sunt minori!), care musai să nu se maturizeze şi să conştientizeze actuala stare de fapt.

Urmare în pagina 2

DIN CUPRINS

Aniversare GEORGE ENESCU........2-3
SIMN 2015 (I)..................................4-13
TINTEA MUZICALĂ.......................14-15
GĂRÂNĂ - *ENCORE* (I).....................16
REMEMBER SERGIU CIOIU..............17
FESTIVALUL "G. GRIGORIU"......18-21
CONCURSURI TV..........................22-23
CINSTIRE ÎNAINTAŞILOR............24-25
VIORELA FILIP...................................25
CONVORBIRILE "A.M."................26-27
EDUCAŢIA PRIN MUZICĂ............28-29
JUNIORII.......................................30-31
MANIFESTĂRI POPULARE..........32-35
MUZICA PE MICUL ECRAN...............36

Continuare din pagina 1

Motivaţiile sunt, bineînţeles, de ordin exclusiv financiar. Uitaţi-vă la cât câştigă o vedetă rock sau pop! Doar fotbaliştii mai pot obţine venituri echivalente. Mass-media nu-şi poate înfrâna râsul. Jubilează. A reuşit să naţionalizeze creativitatea. Să colectivizeze spiritul. Să golească arta sunetelor (dar mai e oare artă?) de acel conţinut specific unui fenomen viu. Să transforme creaţia muzicală într-o maşinărie, dar şi într-o „maşinaţie". Totul subordonat unei scheme de subordonare ierarhică: mass-media e superiorul iar muzica e subalternul. Nici vorbă de legea cererii şi a ofertei, de o reglementare conformă cu normele unei pieţe adevărate, aşa cum tot mas-media proclamă. E ca şi cum ai obişnui pe cineva cu halucinogene şi apoi îl aştepţi la cotitură pentru a-i furniza doza de drog. Singura scăpare ar fi să evităm cât mai mult contaminarea cu aceste stupefiante; să le refuzăm cât mai categoric prezenţa în viaţa noastră. Apoi, să încercăm prezervarea propriilor noastre sensibilităţi, înclinaţii şi chiar plăceri. Şi nu în ultimul rând, a libertăţii noastre. În fond, ar trebui să fim un popor de melomani cu gusturi şi orientări individuale, liber exprimate. Iată un fragment a unui text de John Stuart Mill scris, greu de crezut, în 1859, text de o actualitate dezarmantă: „Dacă un popor – mai ales unul a cărui libertate nu a devenit încă prescriptivă – nu apreciază libertatea cât să lupte pentru ea şi s-o păstreze împotriva oricărei forţe care se pot strânge în ţara sa, fie şi prin implicarea celor care controlează venitul public, este o chestiune de ani sau de luni până când poporul cu pricina va fi adus în stare de sclavie. (…). Căci, dacă nu este puternic spiritul libertăţii într-un popor, cei în mâinile cărora se află puterea executivă, împing uşor orice instituţie către scopurile despotismului". Aferim!

Enescu după

Viorel COSMA

Astăzi este ziua sfântă a muzicii românești. Ziua nașterii personalităților de geniu ale oricărui popor civilizat trebuie înscrisă în sufletul oamenilor, nu în cărțile de istorie. Enescu, Brâncuși, Hașdeu, Iorga, Grigorescu, Luchian, Caragiale – au lăsat posterității moșteniri spirituale singulare. La 19 august 1881 (stil nou), într-un sat uitat de lume din Moldova, a răsărit geniul artei sunetelor românești: *George Enescu*. Acest om , atins de aripa geniului, a trăit – paradoxal – o dramă a superdotării harurilor naturale. Enescu nu a fost doar un artist polivalent al muzicii (compozitor, dirijor, violonist, pianist, organist, violist, violoncelist,

flautist, cornist, dascăl muzical), ci și un excepțional artist plastic, folclorist, actor, literat și... cântăreț vocal! Cum s-ar spune, mai exact, un om universal, un umanist de statură renascentistă, de dimensiunea lui Michelangelo și Leonardo da Vinci, de factura savantului literat Johann Wolfgang Göthe.

Dar iată că anul 2015 marchează nu doar 134 de ani de la nașterea lui Enescu, ci și 60 de ani de la moartea muzicianului. Am mărturisit-o (la o sesiune de comunicări științifice cu un sfert de veac în urmă), că dimensiunea reală a geniului enescian trebuie comparată cu un imens iceberg, care continuă să ne surprindă, fiindcă nu i-am putut calcula încă adâncimea ascunsă a blocului de gheață ce se ascunde sub linia de plutire de pe mări și de pe oceane.

Enescu a murit la 74 de ani, lăsând posterității doar 33 de opusuri. Într-un interviu din perioada interbelică, însă, compozitorul a declarat că poartă în proverbiala sa memorie atât de multe lucrări –gata finisate, încât ar trebui să mai trăiască încă 300 de ani, spre a le așterne pe toate pe hârtie. Nu era o glumă, dacă ne gândim că numai pentru tragedia lirică „*Oedipe*" Enescu a lucrat 30 de ani! Urmașii maestrului, Pascal Bentoiu

154 ani de la naştere

și Cornel Țăranu i-au pus pe portative schițele *Simfoniilor* nr.4 și nr.5, poemul simfonic *Isis, Capriciul român* pentru vioară și orchestră și poemul vocal *Strigoii*, pe versurile lui Eminescu. Astăzi, catalogul creației enesciene a trecut de 100 de titluri, posteritatea descoperind în geniul din Liveni un mare compozitor al secolului al XX-lea și, pentru noi românii, cel mai reprezentativ creator al tuturor timpurilor.

Cine parcurge cu atenție manuscrisele lui Enescu rămâne surprins de multitudinea temelor, motivelor, ideilor muzicale, risipite de creator pe carnețele, hârtii volante, cu portative, meniuri de masă din restaurante, plicuri de corespondență, cărți de vizită, afișe și programe de sală. Compozitorul purta în memorie partituri întregi pe care nu avea timpul și locul liniștit să le aștearnă pe portative, în rama definitivă.

Orice compozitor, poet, pictor, savant, își are un laborator intim de creație. Ei bine, Enescu nu a dispus de o locuință proprie decât în clipa în care și-a construit vila *Luminiș* de la ... Sinaia (1925). Adresa lui din România (pentru un artist de renume mondial) era firma din București a unui impresar (Antoine Cohen, Str. Brezoianu, nr. 51), nu casa liniștită plină de flori și verdeață. Până la vârsta de 55-60 de ani, Enescu a locuit la hotelurile *Metropol* și *Bratu* din Capitală, la Castelul *Peleș* din Sinaia, la vila Marucăi din Tescani, jud. Bacău și – doar pe timpul vacanțelor – la Cracalia, Mihăileni și Dorohoi, în sânul familiei. Chiar și după căsătoria din 1937 cu Maruca Cantacuzino, Enescu avea 3 locuințe în București, una la Luminiș, în Sinaia și doua la Paris! Un ciclu de lieduri, o simfonie și nu mai amintesc de opera *Oedipe* poartă menținea pe manuscris a câte 5-7 localități din România, Franța și Elveția. Cum poate lucra un creator într-un asemenea climat?

Corespondența lui Enescu este o hartă incredibilă a peregrinărilor de-a dreptul înspăimântătoare ale unui om singuratic și ale unui trubadur cu scripca și bagheta pe două continente timp de peste o jumătate de veac. Dar aceste sute de scrisori, coroborate cu memoriile Marucăi (Lumini și umbre), o femeie capricioasă, megalomană și posesivă, demonstrează posterității că Enescu nu a fost – în intimitate – un om fericit. Ca un cercetător constant și pasionat muzicolog de aflarea adevărului, am ajuns la concluzia – dureroasă - că geniul muzicii românești nu și-a aflat partenerul de viață ideal necesar unui om de artă.

Astăzi, după 60 de ani de nemurire și 134 de ani de la clipa răsăritului pe lume, Enescu – creatorul a lăsat posterității o moștenire spirituală pe care abia reușim să o cuprindem în întreaga sa dimensiune. Cea mai spectaculoasă cucerire postumă însă rămâne bogata sa avere de partituri care așteaptă să cucerească auditorii români și străini, spre a „da Caesarului ce este al Caesarului”. Criticul român (stabilit la Paris) Antoine Golea afirma în cartea *Estethique de la musique contemporaine* acum aproape o jumătate de veac: „Enescu este cel mai nedreptățit compozitor al veacului XX.” Timpul însă, a făcut dreptate!

Letopiseţ despre SIMN 2015 (I)

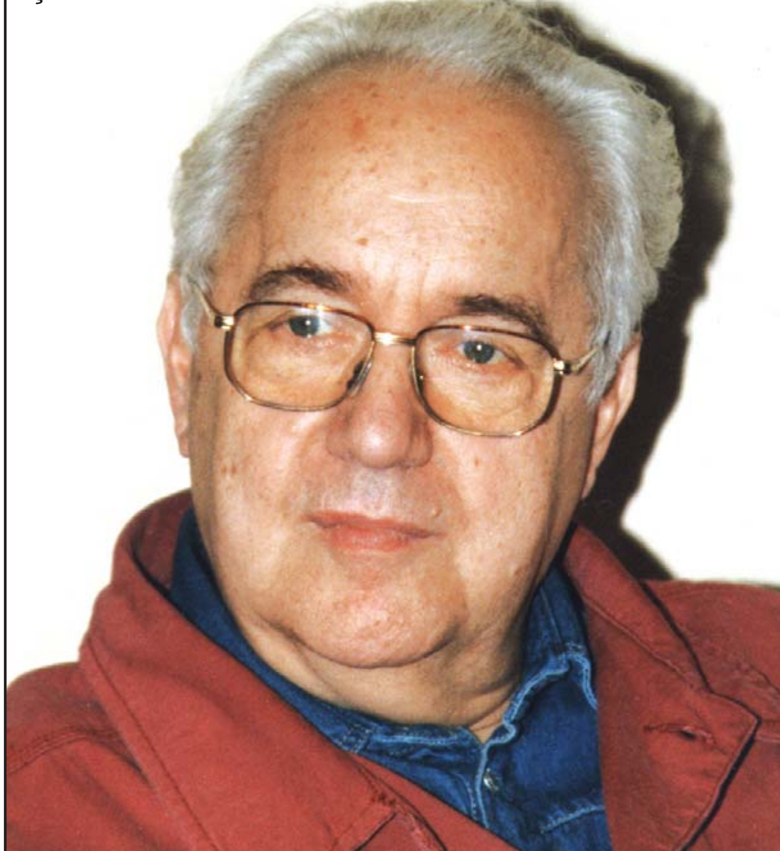
Vlad VĂIDEAN

Câţi scriitori înaintea mea nu vor fi deplâns inaptitudinea limbajului de a realiza o vizualizare, de a produce un portret într-adevăr exact al individului! Cuvântul a fost creat pentru laudă şi omagiere, îi e dat să uimească, să admire, să binecuvânteze şi să definească un fenomen prin sentimentul pe care-l trezeşte, dar nu să-l evoce şi să-l reconstituie. (Thomas Mann)

Ştefan Niculescu, fondatorul festivalului „Săptămâna Internaţională a Muzicii Noi”

Despre Ştefan Niculescu (1927-2008) am auzit deja în repetate rânduri vorbindu-se nu numai ca despre un creator în preajma căruia sintagma „mare compozitor”, altfel atât de zdrenţuită din cauza abuzului, îşi recapătă din plin sensul şi veritabila importanţă, ci şi ca despre o exemplară prezenţă umană, care a marcat pedagogic şi moral destinele multora dintre cei ce sunt acum la rândul lor vrednici de a fi consideraţi modele demne de urmat. Fie că se amintea despre el în cadrul unor cursuri universitare, fie că era evocat într-un cadru mai colocvial, aproape de fiecare dată relatarea se petrecea din perspectiva vie a discipolului sau a prietenului, astfel încât aveam puternica senzaţie că, din clipă în clipă, Ştefan Niculescu trebuia să apară păşind cu distincţie pe holurile Conservatorului din Bucureşti, pentru a tutela spiritual pe măsura atât de însufleţitelor veşti şi zvonuri care se făceau auzite despre el. Totuşi, chipul pământesc al acestui maestru se supusese deja de câţiva ani inconturnabilei legi a efemerităţii, una dintre puţinele lui ipostaze pe care aveam şi eu ocazia să le admir rămânând cunoscutul portret ce străjuieşte intrarea în rectoratul Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti. Chiar dacă apariţia mea se întâmpla tardiv, în momentele în care nu mai putea fi vizibilă decât trena strălucitoare lăsată în urma trecerii cometei, puteam să resimt, de fiecare dată când treceam pe lângă acel portret, cu aceeaşi emoţie cu care era atât de des amintită, străfulgerarea unor priviri inevitabil hipnotizante, căci ele, întrucâtva camuflate de prezenţa ochelarilor, păreau să aibă putinţa de a ţinti cu precizia laserului, de a scormoni măruntaiele cele mai analitice, în aceeaşi măsură în care se angajau într-o neostenită ţâşnire contemplativă înspre zări cât mai luminoase, cât mai înalte, cât mai eterate. În fruntea larg boltită, tinzând spre sfericitate şi aureolată fiind de o nobilă cărunteţe, în lipsa de solemnitate, aproape prozaismul veşmintelor din care înaintează spre întâlnire mâinile, în aşa fel încât, aparent, împreunarea lor nu e decât rezultatul adoptării unei poziţii mai comode, vag „intelectuale”, dar care, de fapt, trimite neîndoios la semnificativul gest al rugăciunii, în toată sobrietatea şi tainica luminozitate a acelui portret puteau fi întrezărite atât principalele mărci ale persoanei, cât şi cele ale muzicii niculesciene: apetenţa pentru claritate conceptuală, dar şi pentru sacralitate şi religiozitate autentică, seriozitatea intelectualului şi deopotrivă aceea a credinciosului care, după frumoasele cuvinte ale lui Dan Dediu, îşi ipostaziază creaţia într-„o tectonică a sufletului, o rugăciune împietrită ce pluteşte între cer şi pământ, asemenea Omului”.

Ştefan Niculescu

În virtutea acestei fascinaţii, nu pot să îmi percep decât cu admirativă şi respectuoasă emoţie contemporaneitatea cu dorinţa, de bună seamă îndreptăţită, pe care unii muzicieni români o manifestă din timp în timp întru impunerea – cât de lentă, dar sigură – în patrimoniul spiritual românesc a uneia din-

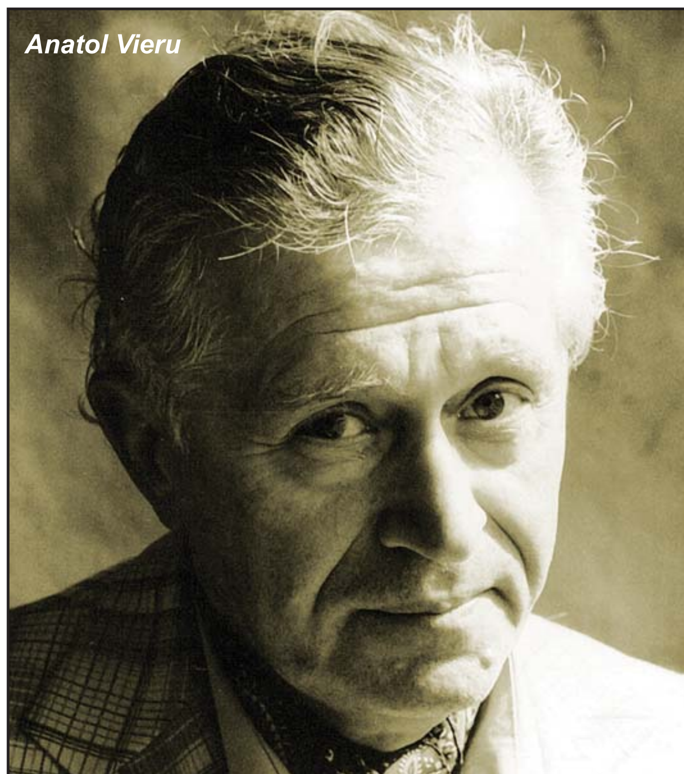
tre cele mai luminoase şi emblematice personalităţi componistice care a căpătat glas de la Enescu încoace. Pentru lumea muzicală românească, figura lui Ştefan Niculescu a căpătat deja, la puţin timp după moartea compozitorului, coloratura sclipitoare a aceluia ce merită

Dan Buciu

preţuit nu doar pentru că a izbutit a-şi individualiza un univers creator propriu, imediat recognoscibil şi, de-acum, inconturnabil, dar şi pentru că a avut harul de a călăuzi pedagogic, de a tutela şi a inspira. Alături de creaţia muzicală, rămâne în acest sens una dintre cele mai durabile şi rodnice moşteniri spirituale niculesciene faptul că acest maestru a putut a-şi concretiza forţele şi dăruirile necesare pentru a întemeia *Săptămâna Internaţională a Muzicii Noi,* manifestare festivalieră anuală care, între puţinele de acelaşi gen desfăşurate în România, rămâne până în ziua de astăzi poate cea mai reprezentativă şi stimulativă formă de expresie a actualului efectiv muzical autohton. Acum douăzeci şi cinci de ani, când compozitorii români, abia scăpaţi, dimpreună cu întreaga societate românească, dintre văzutele şi nevăzutele graniţe ale grotescului sistem naţionalist-comunist patronat de Nicolae Ceauşescu, se confruntau cu necesitatea de a-şi contura identităţile în contextul globalizării şi al unei tot mai neîngrădite deschideri spre lumea occidentală, cea cu care aspiraseră dintotdeauna să comunice de pe picior de egalitate, o iniţiativă vizionară precum cea a lui Niculescu nu putea avea decât efecte dintre cele mai benefice şi chiar vitale căci, în fond, ei trebuia să i se acorde pe atunci meritul întâietăţii. Pentru publicul unei capitale europene, şi deopotrivă pentru creatorii lipsiţi, altminteri, de o rampă de lansare, un eveniment precum SIMN, fără echivalent în imediata apropiere geografică a Europei de Sud-Est, se dovedea a fi cu adevărat o necesitate. Căci, dacă iniţial fusese asumată, în numele libertăţii de exprimare tocmai recâştigate, recuperarea partiturilor şi a personalităţilor componistice pe care regimul politic de dinainte de 1989 le ţinuse în penumbră, făcându-se astfel auzite şi pe scenele din România creaţii ale unor „monştri sacri” precum Karlheinz Stockhausen, Krzysztof Penderecki, John Cage, György Ligeti, Olivier Messiaen, dar şi ale unor voci româneşti din diaspora şi compozitori români rămaşi în ţară, care, în timpul comunismului, îşi umpluseră sertarele cu numeroase partituri cenzurate sau cenzurabile; începând însă cu anii 2000, angrenarea tot mai profundă a experienţelor muzicale româneşti în fenomenul global a transformat misiunea principală a festivalului într-una de sondare a aventurii sonore contemporane. Atât de tipic româneasca sete nemistuită de sincronizare şi de „apreciere a propriilor valori prin standardele muzicale internaţionale” căpătase astfel în sfârşit libertatea de a se exprima nestânjenită în cadrul unei explicite şi „paşnice competiţii culturale”, de a se dezbăra, încetul cu încetul, de complexele provinciale şi de a deveni o cât mai deplină integrare în firescul unei lumi muzicale transnaţionale, interconectate, fascinantă prin policromia-i copleşitoare, destul de confuză, şi nu lipsită de periculoase arcane. Căci în continuare valoarea cardinală şi cea mai înaltă exigenţă pe care această lume i-o propune individului creator rezidă în libertatea – de nimeni şi nimic îngrădită – de a căuta expresia personală cât mai convingătoare, coerentă, persuasivă, dacă se poate originală, nefiind pretins alt criteriu decât acela al unui cât mai competent şi justificat bun plac.

Am folosit mai devreme, între ghilimele, câteva din formulările lui Dan Buciu, cel care, în calitatea sa de director artistic al ediţiei SIMN din 22-29 mai 2015, şi-a propus să marcheze simbolic caracterul jubiliar reprezentat de sfertul de veac scurs de la prima ediţie prin dedicarea întregii săptămâni desfăşurate în acest an personalităţii creatoare şi deopotrivă fondatoare a lui Ştefan Niculescu. Din această perspectivă, festivalul nu se putea bucura de o mai potrivită înrămare muzicală decât prin a prezenta, înainte de orice altceva, *Ison II*, şi, drept semnificativă încheiere, Simfonia a IV-a, *Deisis*, adică două dintre acele piese niculesciene despre care se poate afirma fără riscul hazardării că au dobândit o veritabilă pondere canonică, dacă nu neapărat în repertoriul ce este propriu-zis prezentat în concerte, măcar în conştiinţele celor ce

creează şi studiază. Căci, dacă apelez la modesta-mi experienţă de student, trebuie să adaug că creaţia lui Ştefan Niculescu a ajuns să facă parte, în special prin *Ison II*, dintre subiectele ce sunt predate în învăţământul universitar nu doar la clasele de compoziţie, ci la mai multe specializări, în cadrul anumitor obiecte de studiu de factură mai analitică, fapt ce atestă cu prisosinţă înalta altitudine valorică sesizată în cazul acestui compozitor. De altfel, aici poate fi sesizat doar un capitol din strădania mai amplă de a aduce în atenţia măcar a tinerilor muzicieni proeminenţele unei întregi generaţii, supranumită „de aur", din care Niculescu a făcut semnificativă parte (alături de Anatol Vieru, Tiberiu Olah, Myriam Marbé, Aurel Stroe, pomelnicul putând foarte bine continua la aceeaşi altitudine valorică). Dacă, în rarele ocazii în care au putut fi informaţi, mulţi muzicieni străini şi-au manifestat sincerul entuziasm şi s-au arătat convinşi despre ceea ce între muzicienii români s-a afirmat deja în repetate rânduri, anume că majoritatea membrilor acestei generaţii de vârf pot fi consideraţi oricând personalităţi de o originalitate şi o anvergură perfect echivalente cu cele ale contemporanilor lor din alte ţări, multe din demersurile muzicologice ce încearcă să facă „lobby", oricât de entuziaste, oricât de insistente, se dovedesc, din păcate, insuficiente, căci ele continuă să fie întreprinse doar în maniera

Anatol Vieru

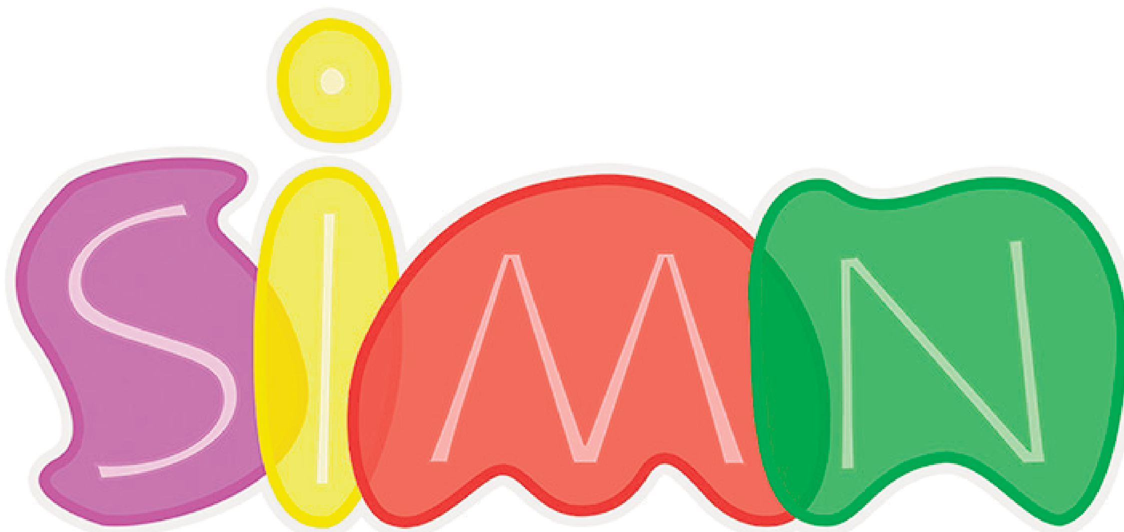
răzleţită a unor proiecte personale, pe cât de pasionate, pe atât de neputincioase în ceea ce priveşte impunerea decisivă în afara graniţelor româneşti a unor nume de compozitori care, altfel, au fost descoperiţi şi preţuiţi cu maximă atenţie de către confraţi mult mai celebri din Europa occidentală (rămâne, în această privinţă, de o adâncă elocvenţă afinitatea resimţită de György Ligeti pentru însuşi Ştefan Niculescu). Or, ştim foarte bine că dorinţa de a scoate din anonimat, de a propulsa în afara graniţelor o entitate atât de vastă precum actuala şcoală muzicală românească nu poate fi îndeplinită în absenţa unui efort cât se poate de programatic, de o coerenţă colectivă şi o anvergură fundate financiar care să fie asigurate şi din partea altor instituţii, nu doar a celor direct interesate (precum UCMR, de exemplu). Căci numai astfel circulaţia datelor necesare, a partiturilor, a înregistrărilor, se va putea bucura de o difuzare mai largă, care să treacă dincolo de admirabile, însă puţin iradiante sesizări în cadrul simpozioanelor sau cu prilejul momentelor aniversare, şi care să prilejuiască factorul ce decide în cele din urmă consacrarea, anume înseşi prezentările interpretative realizate în mod regulat şi în multiple colţuri, nu doar în puţinele deja ştiutoare. În acest sens, modalitatea de organizare a SIMN în decursul ultimelor trei ediţii ar merita lăudată pentru faptul că a dorit extinderea itinerant naţională a festivalului, cuprinzând parteneriate desfăşurate cu numeroase instituţii de spectacole şi concerte în afara celor consacrate din Bucureşti (Bacău, Cluj-Napoca, Craiova, Iaşi, Oradea, Piteşti, Ploieşti, Târgovişte, Târgu Mureş, Timişoara). Ca să îmi continui însă mica ieremiadă, accentuez faptul că opera cât se poate de notabilă a celor mai pregnante individualităţi componistice postenesciene nu poate nicidecum să capete meritata prezenţă în conştiinţa publică doar prin evenimente „promoţionale" precum SIMN, ci ea se cuvine inclusă cu firească regularitate în repertoriile de stagiune ale instituţiilor finanţate din bugetul public, căci râvnita excelenţă a standardului cultural numai printr-o astfel de vie constanţă îşi poate găsi adevărata cale de exprimare.

Dar iată că de-abia ce-am început, că m-am şi abătut considerabil de la, ba chiar încă nici măcar nu am declanşat traseul cronicăresc asumat. Chiar dacă insuficienta vizibilitate internaţională (şi chiar naţională) a muzicii contemporane româneşti a fost deplânsă de atâtea ori, am vrut totuşi să punctez şi eu problematica situaţiune tocmai întrucât, citind radiografia făcută de Niculescu în cadrul unui dialog cu Valentina Sandu-Dediu, am constatat că, deşi spuse în 1999, cuvintele lui ar putea fi citate şi acum cu aceeaşi îndreptăţire, căci încă par să prezinte o exasperantă actualitate, mai ales dat fiind accentul pe care îl pun asupra faptului că reprezentarea muzicii moderne româneşti în străinătate este, cu toată neregularitatea ei, chiar şi aşa mai considerabilă decât prezenţa ei efectivă în programele de concert sau în activităţile didactice din ţară:

„În actuala lume românească, arta e lăsată pe ultimul loc, iar muzica, la coada artei. Mai ales muzica nouă (simfonică, de cameră, operă...) se află la noi într-o criză de recepţie. Nu e vorba doar de creaţia românească (programată mai degrabă în străinătate decât în ţară), ci de întreaga cultură muzicală a secolului XX. Melomanii şi majoritatea profesioniştilor noştri n-au cum să se familiarizeze cu acest de acum vast domeniu. Căci muzica veacului ce se încheie e,

la noi, practic inexistentă. Nu e de găsit în librării printre partituri, cărţi sau discuri, nu e de auzit în concerte decât rarisim şi accidental, nu e predată în învăţământul muzical, inclusiv universitar, decât cu salutare şi prea puţine excepţii. (...) Şi totuşi, în ciuda proporţiilor unei asemenea crize de recepţie sau public, nu există la noi şi o criză de creaţie. Dimpotrivă, personalităţi creatoare din toate generaţiile continuă cu mare vigoare să compună, chiar şi fără vreo speranţă în normalizarea situaţiei."

Tot fără vreo speranţă în normalizarea situaţiei, adică reuşind de fiecare dată să suplinească parcimonia sponsorizărilor financiare şi să pareze adversităţile ignoranţei şi ale indiferenţei (manifestate mai mult fără de voie decât cu voie), festivalul SIMN a avut resursele necesare pentru a se desfăşura până acum, an de an, „metronomic", în răstimpul a 24 de ediţii; a izbutit, pe scurt, admirabila performanţă de a supravieţui, de a (încă) fi, obişnuindu-se să-şi perpetueze parcursul aproape exclusiv în virtutea acelor oportunităţi ocazionale şi „relaţii" preponderent personale în măsură să fie catalizate de către fiecare eroic compozitor care îşi asuma directoratul artistic şi se oferea astfel să-şi sacrifice energia, timpul şi chiar banii proprii pentru a face cu putinţă organizarea reuşită a încă unei ediţii. Astfel, personalitatea fiecărui director artistic şi-a pus fără îndoială amprenta asupra modului în care festivalul îşi contura poziţia în raport cu problematicul caracter eterogen şi, în genere, inert pe care îl capătă publicul larg atunci când această la fel de problematică şi enigmatică muzică nouă caută să i se adreseze. De-a lungul timpului au devenit evidente, în această privinţă, două atitudini, extreme în felul lor: pe de o parte, resemnata îngăduinţă transformată în contemplativă autoizolare va fi fost cea mai comodă, căci flata în rândurile restrânse ale breslei muzicale sentimentul de autosuficientă elită; pe de altă parte, încercarea de a căuta cu orice preţ comunicarea imediată prin impunerea unui concept generos care să fuzioneze genuri multiple, adică să nu ocolească a se apropia considerabil de pestriţul desiş al lumii multimedia, chiar câteodată de acela al lumii pop-art, nelipsit, la noi, de condimentul hibrid al folclorizărilor, va fi fost, fără îndoială, atitudinea cea mai riscantă, căci, în pofida bunelor ei intenţii, nu putea fi niciodată complet sigură dacă nu cumva pierdea pe drum valori care erau reticente la „impuritatea" mixajelor de tot felul.

Nepropunându-şi să adopte unilateral doar una dintre aceste două direcţii posibile, ci voind să pună în lumină beneficiile amândurora, ediţia din 2015 a încercat să se păstreze, la fel ca precedentele două, aflate sub acelaşi directorat artistic al compozitorului Dan Buciu, pe o cale de mijloc, aceea menită să împace reliefurile deja conturate cu plăcile tectonice încă angrenate în plină mişcare. A fost, fără îndoială, atât din punctul de vedere administrativ, cât şi din acela al viziunii de ansamblu, un exerciţiu de echilibristică, aşa cum aproape întotdeauna se întâmplă atunci când este posibilă întrezărirea şi apoi dorită adoptarea unei căi de mijloc. Ce-i drept, am avut impresia că integrarea în program a pieselor internaţionale interesante sau măcar a capodoperelor româneşti confirmate, compuse în ultima jumătate de secol, nu a mai fost în acest an atât de abundentă precum în ediţiile din 2013 şi 2014; iar alte evenimente şi premiere ample, în afara celor două concerte simfonice care au marcat ridicarea şi coborârea cortinei, nu prea s-au întâmplat, căci manifestările au proliferat în zona camerală, limitându-se la a respecta, pe alocuri rutinier, „organigrama" ciclurilor stabilite acum doi ani. E o

situaţie întrucâtva de înţeles, dacă luăm în considerare chestiunea mereu spinoasă a finanţărilor. Trebuie totuşi în mod limpede consemnat faptul că deja relevatele aspecte definitorii ale formatului pe care l-au căpătat ultimele ediţii s-au păstrat şi în 2015: varietatea echidistantă prin care lucrări intrate deja în patrimoniul valoric universal şi/sau românesc au flancat producţiile celor mai noi generaţii de compozitori; încercarea de a oferi spaţiu de desfăşurare unei cât mai considerabile diversităţi repertoriale, indiferent de provenienţa stilistică; implicarea tinerilor, chiar a elevilor, în interpretarea muzicii noi; extinderea evenimentelor pe plan naţional.

SIMPOZION - Personalitatea şi opera lui Ştefan Niculescu

Coagularea în jurul personalităţii fondatoare a lui Ştefan Niculescu a reprezentat zodia simbolică sub care ultima ediţie a SIMN a dorit să se plaseze. Însă ea nu numai că a constat în reverenţiosul gest de a deschide şi a închide festivalul cu câte o capodoperă niculesciană, ci a fost realizată şi prin organizarea unui simpozion dedicat compozitorului. Certa consistenţă a simpozionului, petrecut sub impecabila îndrumare organizatorică a Olguţei Lupu, în ultima zi a festivalului, 29 mai, m-a determinat totuşi să conştientizez încă o dată că, uneori (sau, de fapt, mai totdeauna), discursul secundar are nevoie el însuşi de câteva reflectoare critice care măcar să atenţioneze asupra faptului

Olguţa Lupu

că acest tip de discurs încă mai există şi că menirea lui de a mijloci nu poate fi îndeplinită în condiţiile în care, general vorbind, chiar în rândurile restrânse ale cunoscătorilor, predomină indiferenţa politicoasă. Mă exprim astfel întrucât umplerea aproape completă a sălii „Dinu Lipatti” din UNMB, măcar în primele ore ale evenimentului, ar fi putut părea un fapt încurajator, însă, în realitate, ea s-a datorat în mare parte numărului abundent de vorbitori care se ascultau reciproc. Desigur, când vine vorba despre simpozioane muzicologice, a visa la cine ştie ce masive năvăliri de public e curată neghiobie, iar a persista în îmbufnarea reproşurilor aduse, zadarnic, *postfestum* e inelegant şi oarecum inoportun. Până la urmă, discursul muzicologic îşi are şi el partea lui considerabilă de vină în această jalnică stare de fapt, căci, obişnuit fiind cu lipsa de audienţă, riscă de atâtea ori să băltească în licorile călduţe şi anestezice ale autosuficienţei, lăsându-se năpădit fie de naftalina variilor istorii şi istorioare, fie de zgura pseudo-mistagogiei analitice şi a ghirlandelor verbale ce uită că sunt menite să mijlocească, iar nu să producă autoetalare.

Pot să depun însă mărturie că într-o prea mică măsură a fost vorba despre astfel de predilecte păcate în cazul simpozionului „Ştefan Niculescu”, căci nu am putut sesiza vreo contribuţie care să nu aibă, în felul ei, lucruri interesante de transmis, astfel încât sunt convins că, la final, personalitatea compozitorului omagiat a căpătat în conştiinţa fiecărui ascultător o portretizare cât se poate de multifaţetată şi viu colorată. A fost vorba, mai întâi, despre conturări analitice ale unor concepte specific niculesciene, ponderea decisivă având-o, bineînţeles, relevarea sintaxei eterofone şi a specificei forme de sincronie pe care aceasta o prilejuieşte. La acest capitol, se cuvine amintit în cap de listă impresionantul, căci aproape exhaustivul survol analitic, deopotrivă filosofic şi estetic, întreprins de Olguţa Lupu asupra eterofoniei: autoarea a manifestat o deosebită atenţie atât pentru ampla tratare „metodologică” a conceptului, cât şi pentru a compara elaborata viziune niculesciană cu cea incipientă întâlnită în cazul lui Enescu sau cu cea teoretizată de Boulez, realizând apoi, cu pasiunea rigorii, un studiu de caz despre lucrarea *Eterofonii pentru Montreux*. De asemenea, întrucât au etalat acea privire mai detaşată şi mai aptă de a găsi inedite interconexiuni, privire specifică celor ce activează dincolo de lumea muzicală românească, deosebit de instructive s-au dovedit prezentările compozitorului Liviu Marinescu şi ale pianistului Gary Barnett, primul abordând, într-o manieră mai eseistică, aceeaşi problematică a eterofoniei şi a seducţiilor produse în plan formal de fenomenul sincronizării, iar cel de-al doilea axându-se pe asemănările ce pot fi sesizate, din „perspectivă transatlantică”, între lucrările timpurii ale lui Niculescu, mai pronunţat experimentale, şi contemporanii săi americani. Admirabilă, căci probabil cea dintâi realizată la o asemenea amploare, a fost şi contribuţia analitică adusă de Livia Teodorescu-Ciocănea şi Joel Crotty cu referire la *Pomenire – Un Recviem Românesc*, tulburătorul „cântec de lebădă” al lui Ştefan Niculescu.

Atractivitatea celorlalte comunicări a rezultat din preocuparea lor pentru a contura, din punctul de vedere al discipolului sau al prietenului, fie latura pedagogică şi umană, înalt morală, a lui Niculescu (Lavinia Coman în *Amintiri cu Ştefan Niculescu*, şi Adrian Mociulschi în *Ştefan Niculescu: amintiri despre*

un Om), fie statura respectabilă, destul de rar întâlnită în rândurile compozitorilor moderni, pe care Niculescu a dobândit-o prin perpetua lui angrenare în orizontul sacrului (Corneliu Dan Georgescu în *Ştefan Niculescu şi noţiunea de „ethos" muzical*). Inedite şi cu adevărat captivante au fost cele două restituiri propuse de Sanda Hîrlav-Maistorovici şi Andrei Tănăsescu: prima a întreprins o cotrobăire cât mai exhaustivă cu putinţă în fonoteca Societăţii Române de Radiodifuziune pentru a aduna la un loc toate intervenţiile radiofonice ale

Liviu Marinescu

lui Ştefan Niculescu păstrate până în prezent, iar cel de-al doilea a reamintit despre restrânsa ce-i drept, dar demna de luat în considerare activitate a lui Niculescu în zona muzicii de film.

În condiţiile în care acest simpozion s-a dovedit a fi pe cât de divers şi atractiv cu putinţă (îndeosebi şi datorită insistenţei discrete prin care Olguţa Lupu a ştiut să îi obişnuiască din timp pe toţi vorbitorii cu faptul că trebuie să îşi încadreze intervenţiile în răstimpul a maximum 20 de minute), devine cu atât mai regretabil faptul că ascultarea reciprocă a conferenţiarilor a fost firav surmontată doar de prezenţa a 2-3 studenţi pioşi şi a tot atâţia profesori mai conştiincioşi. Nu-mi rămâne decât să sper că, în pofida zvonurilor despre eventuale impedimente financiare, toate lucrările vor fi reunite într-o publicaţie, aşa cum de altfel s-a putut proceda în cazul contribuţiilor prezentate anul trecut, volumul respectiv fiind lansat chiar în debutul simpozionului de anul acesta, dimpreună cu traducerea în premieră, de către Cristian Dumea, a autobiografiei *A trăi muzica* de Roman Vlad (în îngrijirea lui Viorel Munteanu), dar şi cu două CD-uri deja premiate internaţional (*Flute play*, ce cuprinde lucrări de Violeta Dinescu, în interpretarea flautistului Ion Bogdan Ştefănescu, şi *Tango with Zombies*, ce cuprinde lucrări de Anatol Vieru, Laura Manolache, Mihaela Vosganian, Diana Rotaru şi Dan Dediu, în interpretarea trombonistului Barrie Webb şi a saxofonistului Emil Şein).

TREI SIMFONICE MARI

Orchestra Filarmonicii „George Enescu"

Vorbind despre ceea ce sunt sigur că nu doar eu am considerat cele mai împlinite momente ale festivalului, va trebui să acord întâietate tocmai concertului care, desfăşurat la Ateneul Român în data de 22 mai, a reuşit să puncteze cu fastul şi profesionalismul cuvenite începerea SIMN. Orchestra Filarmonicii "George Enescu" s-a prezentat atunci, sub îndrumarea dirijorală a lui Camil Marinescu, într-o formă de zile mari, lucru cu atât mai încântător, cu cât repertoriul abordat a optat, aşa cum tematica festivalului o cerea, în întregime pentru piese compuse în a doua jumătate a secolului XX; au fost alese adică, dat fiind şi marcajul inaugural purtat de acest concert, unele mostre mai reprezentative, devenite deja, în conştiinţele celor avizaţi şi pasionaţi, aproape canonice în ansamblul atât de divers al muzicilor din vremurile recente. Ponderea elogiilor mele tinde să se îndrepte îndeosebi înspre a doua parte a serii, când *Concertul pentru orchestră* al lui Witold Lutosławski a căpătat, în versiunea propusă de Filarmonica "George Enescu", toată puterea de seducţie pe care această capodoperă scrisă în 1954 izbuteşte să şi-o menţină, prin cunoscuta apetenţă a compozitorului polonez pentru a turna vinul vechi şi nobil al arhitecturilor formale tradiţionale şi al aluziilor folclorice în cât mai multicolorele sticle noi făurite de splendorile virtuozităţilor

Witold Lutosławski

timbrale ce sunt puse în joc la tot pasul. Însă tratarea interpretativă pasionată nu s-a lăsat mai prejos nici în privinţa celor două extrem de consistente şi aventuroase concerte instrumentale propuse în prima parte a serii: mai întâi, Ion Bogdan Ştefănescu a navigat cu fermă graţie printre toate capcanele şi cursele, ameţitoarele întorsături coloristice şi imprevizibilele metamorfoze formale ale labirintului muzical derulat de Costin Miereanu, cu un inepuizabil simţ narativ, în

al său *Concert pentru flaut şi orchestră*; apoi, Marin Cazacu şi Mirel Iancovici au dovedit o angajare aproape afectivă în meditaţiile pe care Anatol Vieru le desfăşoară, cu eleganţa calmă a meandrelor, asupra unei structuri modale fundamentale ce traversează

Costin Miereanu

nutritivă întregul *Concert pentru două violoncele şi orchestră*. Iar despre *Ison II* ar fi probabil de ajuns să spun că, în condiţiile unei interpretări deopotrivă scrupuloase şi sensibile, are întotdeauna darul de a rămâne, ca multe alte lucrări ale lui Niculescu, puternic impregnată în memoria celui ce ştie să asculte fără prejudecăţi, tinzând chiar să prilejuiască o experienţă spirituală, căci, până la urmă, conform unei profesiuni de credinţă des citate a compozitorului, „sacrul este ţinta supremă a muzicii". În plus, dacă ar fi să detaliez puţin, mi-am dat seama că circularitatea Sălii Mari a Ateneului Român este într-un fel ideală pentru prezentarea unei muzici atât de atente la dispunerea spaţială a sonorităţilor, întrucât ascultătorii au astfel ocazia să se simtă îmbrăţişaţi, reintegraţi între întinderile protectoare ale unui luminiş cu irizaţii edenice, în sânul căruia proliferează şi se îngemănează, se juxtapun şi superpoziţionează, cu lentoarea creşterii organice, eterofonice tapiserii şi cumulative unduiri de varii făpturi sonore modale şi „pan-tonale", toate nutrite fiind din adânc de caracteristica pedală menţinută, în manieră bizantină, pe întregul parcurs al ramificaţiilor şi rodirilor melodice. E captivantă mai ales închegarea treptată a tuturor sevelor muzicale într-un sclipitor ghem planetar care levitează şi se autoregenerează perpetuu aidoma unui microcosmos, aidoma unui caleidoscop hipnotic în cadrul căruia o seamă de iluzii figurative se transformă şi se recombină continuu, cresc dintr-una într-alta cu o atât de firească agilitate, încât compozitul de ansamblu pare să dăinuie în imperturbabilă nemişcare. Capătă astfel o deosebită pregnanţă în conştiinţa fiecărui ascultător acuitatea şi fascinaţia cu care Niculescu a simţit nevoia să reitereze o meditaţie de sorginte atât de străveche şi, în fond, perenă, precum cea asupra reciprocului raport de *coincidentia oppositorum* existent între Unu (unisonul conceput ca reper şi liman sacru) şi Multiplu (texturi alcătuite din agregate armonice şi eterofonice), între continuitate şi discontinuitate.

Orchestra Naţională Radio

Capodopera niculesciană plasată la celălalt capăt al festivalului, Simfonia a IV-a, *Deisis*, a încununat concertul simfonic din 29 mai, concert prin care Orchestra Naţională Radio, dirijată de Adrian Morar, a reuşit să pună punct ediţiei SIMN din 2015 cu aceeaşi substanţială încărcătură cu care am arătat că a avut loc momentul inaugural, binemeritând încă o dată aprecierea pentru consecventa disponibilitate, destul de rară în cazul unui ansamblu de o asemenea anvergură, de a asigura în cadrul festivalului importantul capitol al concertelor simfonice, chiar dacă muzica nouă nu este nici pe departe zona lor de interes specializat şi nici o pasiune. Probabil că adăugarea unei lucrări atât de pline de miez precum *Deisis* după trei prime audiţii care la rândul lor s-au dovedit „săţioase" va fi fost pentru unii ascultători întrucâtva obositoare. Presupun totuşi că, oricât de solicitat se va fi simţit, niciun ascultător sensibil nu a putut să nu prindă măcar o nuanţă din acea îmbinare, specific niculesciană, dintre tragism şi reculegere, dintre accentele emoţionale de care se lasă străbătută orice „suplicaţie" şi sobrietatea luminoasă de care este

Octavian Nemescu

cuprinsă orice „speranţă răsărită paradoxal din abisul deznădejdii" (ca să folosesc caracterizările folosite de compozitor în descrierea propriei lucrări). Spre deosebire de mai timpuria *Ison II*, unde toate glăsuirile cu irizaţii pastorale gravitau senine în jurul reperului reprezentat de pedala pe sunetul *si bemol* pe care, căutând desăvârşirea stazei sonore, îl cizelau în

permanenţă, în *Deisis* semnul de referinţă nu mai este un obiect sonor punctual, ci tot mai amplele apariţii ale unei structuri acordice cu profil de coral compact, impozant, a cărui melodică este preluată dintr-un canon închinat Sfântului Andrei, canon ce se cântă în cadrul Bisericii Ortodoxe în prima şi a patra săptămână a

Dan Dediu

postului Paştelui. Cunoscând şi adânca semnificaţie eshatologică pe care termenul „deisis" o are în iconografia bizantină, intervenţiile coralului nu pot să nu impresioneze prin autoritatea transcendentă cu care ele ţâşnesc la răstimpuri, din compartimentul alamelor, aidoma unor stâlpi de foc meniţi să lumineze acele „abisuri ale deznădejdii" pe care coardele şi lemnele le urzesc în manieră texturală. Aşa cum în biserici scena Judecăţii de Apoi este dominată de imaginea împărătească şi deopotrivă terifiantă a lui Iisus Hristos ca judecător al lumii întregi, tronând la sfârşitul timpurilor peste toate destinele consumate, ca supremă împlinire a acelei „paradoxale speranţe" care hrăneşte trăirea creştină întru orizontul celei de-a doua veniri, tot aşa coralul capătă pe parcursul simfoniei *Deisis* o tot mai implacabilă suveranitate, conferind întregii lucrări o robusteţe dramatică aparte, rezultat al tensionatei sinergii instituite între acţiune şi contemplaţie, între continuitate şi discontinuitate. Pe scurt, e manifest în *Deisis*, din nou, punctul de aspiraţie al compozitorului înspre *coincidentia oppositorum*, înspre cuprinderea şi îmbrăţişarea plină de patos a integralităţii, totul petrecându-se cu atât mai intens, cu cât majoritatea ultimelor lucrări ale lui Ştefan Niculescu depun pregnantă mărturie despre iremediabila adumbrire pe care vârstele târzii o resimt aruncată asupra lor de către luminile venite de dincolo de lume.

Însă ultimul concert simfonic din cadrul SIMN 2015 este menit să rămână în memoria lumii noastre muzicale în special pentru faptul că a prilejuit prime audiţii a trei opusuri pe cât de ample, pe atât de diferite şi individualizate în privinţa tipului de viziune creatoare devoalat de fiecare dintre ele. A fost vorba, mai întâi, despre *Muzica primelor 14 minute ale unei ore fatale*, propusă, cu caracteristica-i gravitate introspectivă şi sobră lentoare a gestului, de către Octavian Nemescu. Deşi, de regulă, promisiunea de a oferi ilustrarea sonoră a unei „ore fatale" ar crea în rândul ascultătorilor aşteptarea a tot felul de copleşitoare deversări şi zgomotoase învălmăşeli care să sugereze eşuarea totalităţii în haos şi neant, această piesă alege o abordare mai meditativă, mai esenţializată, nu mai puţin monumentală totuşi: astfel, în viziunea apocaliptică expusă aici de Nemescu, sfârşitul începe granitic, autoritar, cu răsucirea, descendentă, apoi ascendentă, a unei terţe mici copleşite de vâscozităţi şi gemete, făcându-se parcă aluzia la un gest cadenţial dramatic care, neputându-se hotărî pentru un moment de definitivă tăcere, îmbracă varii veşminte timbrale, îşi exersează necontenit capacitatea de pecetluire, îşi caută înfăţişarea cea mai de pe urmă, alura de piatră tombală. La un moment dat terţa devine mare, metamorfoză care însă nu este resimţită neapărat ca o posibilă cale de iluminare, ci mai degrabă ca o disperată „sete de repaos", de scrutare a unui dincolo definitiv şi irevocabil. Intervine acum reminiscenţa unui citat din Mozart; apoi a unuia din Ceaikovski; încep deci să se înlănţuie, probabil cu speranţa într-un nou început, fragmentare aluzii culturale; toate vor să iniţieze, pe rând, câte o nouă

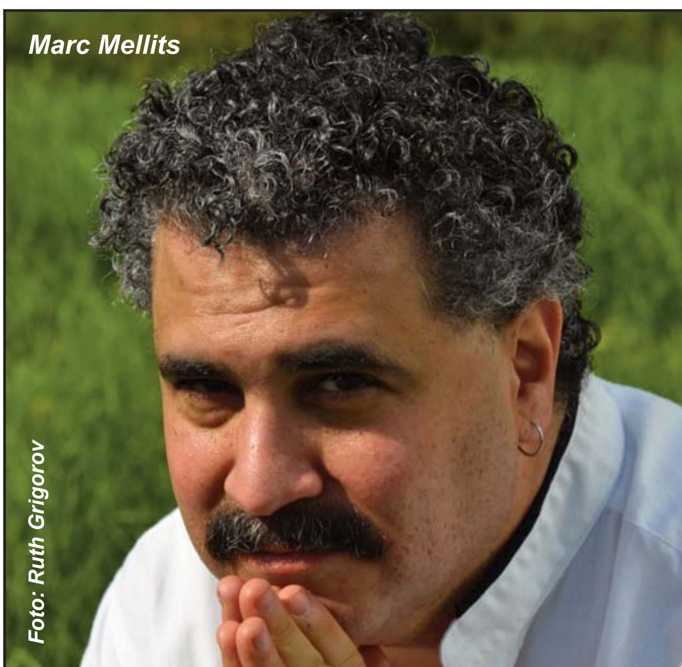

Marc Mellits

Foto: Ruth Grigorov

căutare a tonului; zadarnic însă, căci abia ce prind glas, că şi intră în derivă, scufundându-se dezintegrate în curentul general nimicitor, cel care le permite, pentru câteva clipe, plutirea la suprafaţă, aidoma unor ultime şi dureroase tresăriri, dar care mai apoi degrabă le decapitează, măcinându-le, scrâşnindu-le, disipându-le, ca şi cum nici n-ar fi fost, ca şi cum nici nu s-ar fi cuvenit să fi fost. Între timp, ochiuri de tăcere se cască lacome, destrămând năvodul, iar fatidica terţă mică revine şi pune sigiliul.

Pe de altă parte, în *Vitrine & Vitralii*, dublu concert pentru vioară, violoncel şi orchestră, Dan Dediu

mi s-a părut angajat într-o goană nebună cu sine însuşi, bântuit de personaje sonore seducătoare pe care fie le înzestra cu putere deplină de acaparare, fie le supunea celor mai pitoreşti, deopotrivă cinice şi dramatice căi de alterare, deformare, luare în derâdere, decupare, încălecare, vociferare. Mai precis, spectrele obsesive care structurau întregul concert au putut fi recunoscute în două autocitări provenite din opera *O*

Wolfgang Rihm

scrisoare pierdută – valsul lent şi sentimental ce o caracteriza pe Zoe în momentele ei de cumpănă, şi dezmăţul balcanic al fanfarei lăutăreşti care marca năvălirea serbării populare şi populiste din finalul piesei caragialeşti. Compozitorul părea să trateze aceste fredonabile entităţi ca pe nişte ugere care se umpluseră până la refuz şi care deci trebuiau stoarse de toate sevele lor latente. Astfel, surveneau momente de paroxism când recognoscibilele personaje ajungeau să-şi expună chipul carnavalesc în vitrina formulării explicite; însă, în cea mai mare parte a timpului, ele călătoreau subversive, răsucindu-şi şi frângându-şi spinările prin spatele vitraliilor sonore pe care aliajele timbrale le făureau cu necontenită sete de elocventă stridenţă. Memorabile mi s-au părut punţile abrupte care au legat partea lentă mediană de cele ce o înconjurau: după hăituirile şi plesnetele atât de burduhănoase prilejuite de primele minute ale concertului, se cască, într-o singură clipită de nimic anunţată, un hău liric din a cărui încremenită inimă glasurile celor două instrumente soliste se înalţă tremurătoare aidoma unor flăcărui în noapte. Şi, tocmai când ascultătorul s-ar lăsa pe de-a-ntregul împletit printre fibrele acestui miez elegiac, tocmai atunci, aceleaşi instrumente soliste care până mai înainte îşi frazaseră suflurile în ritm melancolic deznoadă, dintr-odată, câte-un scârţâit metalic, persiflant, nemilos semnal dat orchestrei pentru a reporni şi împlini cutreierul printre sarcasme şi postromantice mugete.

Merită din plin amintită piesa pe care, angajând o aceeaşi necesară forţă de versatilitate tehnică şi afectivă desfăşurată pe parcursul freneticului concert al lui Dediu, violonista Raluca Stratulat şi violoncelista Andreea Ţimiraş au oferit-o ca bis: este vorba despre *Fresco meets Baldi*, lapidar şi pitoresc duo pe parcursul căruia tânărul Sebastian Androne mânuieşte graduale şi ghiduşe coliziuni între cele două personaje instrumentale, punându-le ba să flirteze unul cu altul, ba să se contreze, până când, după cum anunţă şi titlul, ajung la un liman prin reunirea lor în intonarea eterată a unei arii frescobaldiene („Se l'aura spira").

Având în vedere audienţa extrem de scăzută şi întrucâtva nefavorabilă de care minimalismul încă are parte în lumea muzicală românească, deşi dincolo de ocean rămâne până în prezent una dintre direcţiile stilistice cele mai acaparatoare, programarea suitei pentru orchestră de cameră *Brick*, aparţinând compozitorului american Marc Mellits, în cadrul concertului de încheiere a SIMN 2015, a putut fi considerată un act de veritabil curaj. Arborând cu senină nonşalanţă fluenţa unor secvenţe armonice repetitive care păreau să rezulte din radicalizarea şi scoaterea la suprafaţă a varii modele de acompaniament clasic; agrementându-şi momentele lirice cu unele ghirlande melodice împletite în cel mai direct şi afectuos suflu neoromantic; şi, de fapt, înscriindu-se, destul de cuminte, în descendenţa fondatorilor Philip Glass şi Steve Reich, însă fără a etala în acelaşi grad supleţea şi rafinamentul cu care mai ales cel de-al doilea ştie să-şi condimenteze partiturile, oricât de repetitive ar fi ele; cred că, datorită unei agreabile bonomii de ansamblu, piesa lui Mellits putea fi savurată, asta însă numai dacă, bineînţeles, erau înţeleşi şi acceptaţi termenii în care ea se încadra cu bună-ştiinţă. Totuşi, nu mi-a fost

Adrian Iorgulescu

deloc greu să sesizez reacţiile destul de exasperate sau pur şi simplu plictisite în care ascultători dintre cei mai respectabili începeau de la un moment dat să se complacă. Aveau, desigur, tot dreptul să procedeze astfel. Dar, dacă mi se îngăduie, simt nevoia să pledez: până la urmă, nu poate fi negat faptul că acest tip de muzică rămâne în continuare cât se poate de actual şi, atunci când e mânuit cu eleganţă, el poate

să îi ofere ascultătorului acel tip de experienţă fertilă pe care orice muzică actuală validă îl oferă: prilejul, deopotrivă estetic şi întrucâtva terapeutic, de a elimina camuflajul subversiv sub care funcţionează un anumit mecanism cultural al prezentului, de a conştientiza şi

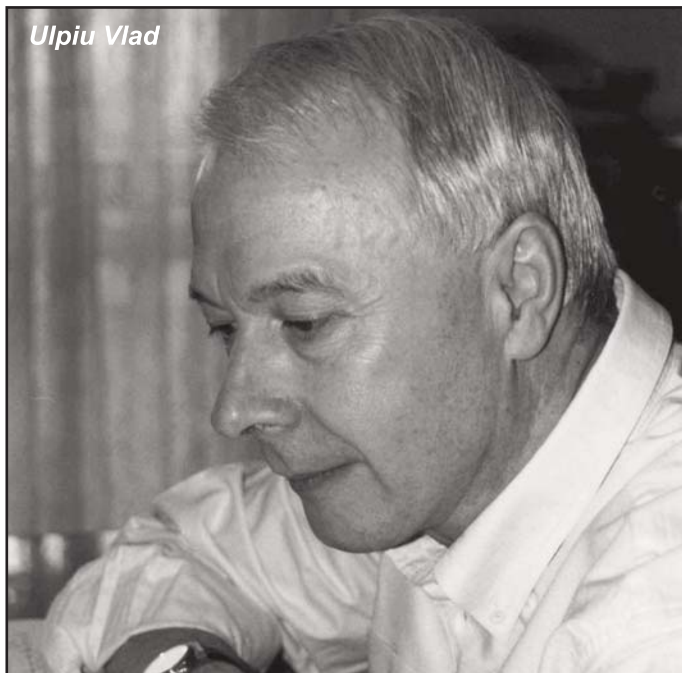

George Balint

a valorifica, tocmai prin sublimarea lui în plan estetic, modul său de funcţionare. În privinţa muzicii minimalist-repetitive, e vorba, conform unei inspirate expresii propuse de S. Reich, despre „*soundtrack*-ul milioanelor de burgeri vânduţi"; altfel spus, sunt reflectate în plan sonor excesul de bunuri de consum întâlnite în supermarket, precum şi procesele publicitare care, reiterând aceiaşi stimuli pentru a produce o gradată creştere a atenţiei, interesului şi dorinţei, raţionalizează, chiar generează artificial şi controlează nevoia de consum. Chiar dacă neconfortabile, acestea sunt, într-adevăr, unele din realităţile cele mai certe şi mai răspândite care marchează „spiritul veacului" nostru, iar faptul că muzica minimalist-repetitivă tocmai conform lor găseşte de cuviinţă să-şi structureze identitatea s-ar cuveni tratat nu cu îmbufnare snoabă, aşa cum presimt că unii rafinaţi compatrioţi tind să procedeze, ci mai degrabă cu îngăduinţa empatică pentru care epoca noastră lipsită de hegemonia autoritară a unui consens stilistic a devenit deja atât de faimoasă.

Orchestra de Cameră Radio

Alte prime audiţii demne de remarcat în mod special s-au petrecut în cadrul concertului susţinut, la un nivel neobişnuit de ridicat, de către Orchestra de Cameră Radio, în 27 mai, contribuţie decisivă la puterea de pătrundere şi persuasivă prezentare a proaspetelor partituri având, fără îndoială, minuţiozitatea deopotrivă discretă şi autoritară a dirijorului Gheorghe Costin. Concertul a început prin a stabili un benefic contact cu creaţia unuia dintre cei mai prolifici şi notabili compozitori actuali, germanul Wolfgang Rihm, masiva şi întrucâtva neoexpresionista *Erscheinung* (*Skizze über Schubert*), scrisă în 1978, fiind interpretată cu această ocazie pentru prima oară în România. Apoi, deşi sunt sigur că Alexandru Matei s-a obişnuit demult cu laudele, trebuie totuşi spus răspicat faptul că graţia şi fermitatea cu care el s-a „foit" printre instrumentele sale, aidoma unui om de ştiinţă aflat în toiul experimentului, trepidând printre alambicurile şi poţiunile sale misterioase, a fost în măsură să confere *Concertului pentru percuţie şi orchestră*, proaspăt ieşit de sub condeiul lui Adrian Iorgulescu, o prezentare cu adevărat captivantă. De altfel, după cum a mai procedat, cu aceeaşi putere de sugestie, şi în alte consacrate lucrări de-ale sale, Iorgulescu a înzestrat acest concert cu un simţ dramaturgic măiestru articulat, cu atât mai admirabil în inepuizabila-i inventivitate, cu cât era centrat pe demonstrarea faptului că până şi o singură celulă melodică, lapidară şi suverană, poate declanşa explorarea unor tainiţe formale şi timbrale cât se poate de variate şi numeroase.

Partea a doua a concertului a propus o *Istorie pentru orchestră de cameră*, povestită de George Balint cu maleabilitate aproape pointilistă, întrucât părea să descrie foarte policroma perindare printre metamorfozele sintactice ale unui motto melodic formulat criptic de către clarinet chiar la începutul lucrării. Iar în *Sonorităţi şi Anemone II* pentru violoncel şi orchestră (interpretată cu remarcabilul aport solistic al tânărului Mircea Marian), Ulpiu Vlad a structurat o bilateralitate narativă între două personaje sonore – mecanism barbar *versus* stază diatonică – prezentate iniţial ca două cosmosuri independente, transformate

Ulpiu Vlad

apoi, prin reluări ale lor în măsuri fie mai ponderate, fie mai pregnante, şi mai ales prin circulaţia lor între instrumentul solist şi ansamblul orchestral, transformate deci în doi „combatanţi" care, încetul cu încetul, s-au dizolvat într-o relaţie de complementaritate în cadrul căreia tandreţea melodică tipică pentru acest compozitor şi-a spus cuvântul decisiv.

(Va urma)

Festivalul Internaţional „ŢINTEA MUZICALĂ”, ediţia a 7-a

George BALINT

Personalizat activ de către surorile Dana şi Adina Teodorescu, în parcursul a şapte ediţii, festivalul internaţional **Ţintea Muzicală** s-a conservat în spirit şi s-a dezvoltat ca proiect. S-au articulat astfel o serie de repere ale varietăţii în consecvenţă, prin faptul că, de fiecare dată: au participat artişti profesionişti - instrumentişti şi vocalişti - din diferite ţări europene; a existat o altă temă de orientare instrumentală pentru compozitorii invitaţi să scrie, ediţia a 7-a memorându-se sub titlul „Focus Clarinet”; muzica nouă a fost contextuată de cea clasică; au fost invitaţi să participe personal şi cu lucrări inedite compozitori din diferite ţări şi generaţii, fiind prezentă la propriu şi o figură proeminentă, de această dată, Octavian Nemescu; dinspre „Casa Teodorescu” din Ţintea, locaţiile susţinerilor publice au configurat un areal de amplă vecinătate: Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti, Biserica romano-catolică „Cristos Rege” din Ploieşti, Casa de CulturăYlilieşti din Băicoi.

Dacă, tematic, ŢM 7 s-a axat pe clarinet, repertorial, conexiunea cu clasicul s-a centrat pe Mozart -*12 Duete pentru clarinet* K.V. 478 (1786) şi, mai ales, *5 Divertimenti pentru 3 cornuri de basset* K.V. Anh.229/439b (1783-1788) prezentate într-un aranjament pentru 2 clarinete şi bas-clarinet, alături de care menţionăm şi *3 Duete progresive pentru clarinet* (1821) aparţinând lui Bernhard Henrick Crusell. Instrumentiştii protagonişti au fost: Mikko Raasakka (Finlanda), Eberhard Reiter (Austria), Emil Vişenescu (România). Toţi s-au dovedit a fi excelenţi performeri ale diferitelor tipuri de clarinete. În plus, M. Raasakka a adus şi un instrument tradiţional finlandez, *liru*, pe care Doina Rotaru l-a integrat componistic alături de două clarinete dispuse acusmatic în lucrarea *Old Song* (2015), acelaşi instrument fiindu-ne prezentat şi în contextul unui repertoriu de origine, în care melodii populare pentru liru şi clarinet au alternat cu piese asemănătoare ca sursă de inspiraţie şi simplitate melodică, concepute de Einojuhani Rautavaara sub titlul *The Fiddlers op.1 pentru pian solo* (1952), măiestrit relevate de pianistul finlandez Antti Vahtola. La acelaşi plus de timbralitate menţionăm şi prestaţiile pe saxofon ale lui E. Reiter, memorabil în inedita piesă a Dianei Gheorghiu, *Dragonfly V. The two voices* pentru sax alto şi sunete preînregistrate (2015) şi interesant în *Figuren* pentru sax solo de Gerald Resch. Valenţele de ordin dramaturgic ale clarine-tului/ saxofonului s-au conturat şi în asocierea cu alte instrumente, în configuraţia unor ansambluri deja existen-te, precum “Trio Mozaic”: E. Vişenescu (cl), Oana Vişenescu (vioară/violă), Diana Spânu-Dănilă (pian), care ne-au încântat, deopotrivă, în *Opt piese op.83* de Max Bruch (1908), *Coline albastre* (1994) de Felicia Donceanu şi *Un beau dimanche* (1957) de Suzanne

Instantaneu din timpul lucrării “Destine paralele” de Octavian Nemescu

Ariadna Mihai (soprana), Antti Vahtola (pian), Mikko Raasakka (clarinet), Lucian Simon (percuţie), George Balint (dirijor)

Haïk-Vantoura. Alte formule de ansamblu s-au mulat pe diferitele distribuţii instrumentale ale partiturilor: *Sonata pentru clarinet şi pian* (2011) de Sebastian Fagerlund, *Suite lyrique op. 51* (1922) de Leevi Madetoja şi *Introduction et Air Suédois varié op.12* (1804) de B. H. Crusell, interpretate de M. Raasakka şi A. Vahtola. Aceleiaşi sfere de compoziţie timbrală i s-au integrat şi E. Reiter și E. Vişenescu, în instrumentarea lucrării Danei Cristina Probst, *Sound Circle* pentru cl. bas/cl., pian şi două clarinete (2015). Fermecătorul timbru de clarinet, pentru care austriacul Florian Bramböck a compus în 2006 *I Love My Clarinet* (executată admirabil de E. Reiter), a fost conjugat şi atmosferei generate de banda electronică, precum în piesele: *Duel-Duo nr. 12* (2015) - cl., cl. bas şi bandă-, semnată de compozitoarea ucraineană Karmella Tsepkolenko; *Destine paralele* (2015) - cl. bas, cl. contrabas şi bandă- de Octavian Nemescu. În compania benzii, pe lângă piesa deja menţionată a D. Gheorghiu, saxofonul a căpătat multiple faţete în lucrarea *Pénitence et Anthropologie* pentru saxofoane (1 sopranino, 2 alto), violă și bandă (2007) de Adina Dumitrescu. Toate piesele cu bandă au fost programate în cadrul concertului de la Casa Teodorescu, regia de sunet fiind asigurată de Erica Nemescu. Un ultim şi spectaculos capitol de conexiune cu clarinetul l-au reprezentat lucrările în care principalul protagonist a fost vocea umană feminină, prin participarea a două încântătoare soliste: soprana Ariadna Mihai, în lucrări de Sébastien de Brossard, Adina Dumitrescu, Drew Wilson, George Balint; mezzosoprana Carolina Astanei (Austria), în piese de Alessandro Stradella şi César Frank. În ultimul concert al festivalului, sub genericul "Jazz,

Emil Vişenescu, Adina Dumitrescu, Mikko Raasakka, Dana Probst, Eberhard Reiter

Pop, Musical", Carolina Astanei s-a alăturat unui *band* alcătuit din austriecii E. Reiter (sax alto), Otto Probst (pian), Clemens Rofner (chitară bas), Simon Springer (tobe), publicului oferindu-i-se o largă paletă din genurile muzicale ale divertismentului occidental, prin lucrări semnate de Artie Shaw, Andrew Lloyd Webber, George Gershwin, Harold Arlen ş.a.

Pe parcusul celor patru zile de festival, alături de interpreții și compozitorii mai sus amintiți, s-au aflat și

Ariadna Mihai

doi muzicologi, vechi prieteni și susținători ai festivalului Țintea Muzicală: Irina Vasilescu și Alexandru Bădulescu.

Festivalului Intenațional de Muzică Clasică și Contemporană Țintea Muzicală a putut avea loc datorită sprijinului venit din partea mai multor firme și instituții din România și din străinătate: Primăria Orașului Băicoi, Firma DIGIMED Medical Imaging, Forumul Cultural Austriac, Academia Sibelius din Helsinki, British Coucil, București. Un aport deosebit la reușita festivalului l-au avut, desigur, și instituțiile partenere: Universitatea Națională de Muzică București, Biserica romano-catolică „Cristos Rege" din Ploiești, Casa de cultură Liliești din Băicoi, Centrul Județean de Cultură Prahova, Muzeul Memorial „Paul Constantinescu" din Ploiești, Radio România Muzical și Asociația OPUS.

GĂRÂNA - *ENCORE* (I)

Florian LUNGU

Ca la fiecare mijloc de iulie am revenit şi în 2015 la Gărâna cu pioasa cuvioşenie a debitorului fascinat de explozia de frumuseţe naturală ce învăluie muntele Semenic la 1000 metri altitudine... Dar totodată şi cu acea năvalnică bucurie a regăsirii de sine în ambientul aparte marcat de întâlnirea cu redutabili muzicieni de jazz de pretutindeni şi mai ales cu extraordinarul public bănăţean: vorbim de peste opt mii de suflete care – incredibil – aflate sub cerul liber, termometrul arătând nu mai mult de cinci grade, cereau bis-uri la ora trei din noapte! Bis-uri, definite în limbaj jazzologic prin franţuzismul ***encore***.

Ediţia a XIX-a festivalieră (9 – 12 iulie) pe care demiurgul ei **Marius Giura** a estimat-o drept o avanpremieră la speciala ediţie a XX-a din 2016, a impus prin multe puncte de interes, prin tentaţii realmente atractive, constituite îndeosebi în numele... numelor cu majusculă ale interpretării creative. Este şi motivul pentru care vom începe rezumativa noastră cronică, referindu-ne la atare capete de afiş.

Stanley Clarke

Cel mai notoriu instrumentist, bass-istul – evoluând la contrabass şi deopotrivă la ghitară bass – **Stanley Clarke**, o „legendă vie" a jazz-ului american (64 de ani, patru decenii de carieră artistică, membru al faimosului grup de ***fusion*** „Return To Forever" condus prin anii '70 de **Chick Corea**, deţinător a patru premii Grammy, realizator a peste douăzeci de albume sub nume propriu şi al altor zeci în calitate de co-lider şi sideman, semnatar a douăzecişinouă de coloane sonore pentru filme), şi-a onorat cu strălucire palmaresul printr-un recital de zile mari (ce a cuprins şi patru compoziţii proprii) susţinut împreună cu coechipierii săi de quartet, **Camaron Graves** - claviaturi, **Michael Mitchell** - baterie şi mai ales tânărul pianist georgian **Beka Gochiashvili** în vârstă de numai nouăsprezece ani, un talent precoce care promite mult.

În aceeaşi seară de sâmbătă 11 iulie, de fapt seara cea mai lungă şi mai densă sub aspect valoric, cu cea mai numeroasă participare de public, a urcat pe scenă un alt muzician mult apreciat, de astă dată european: ghitaristul francez **Biréli Lagrène** cu al său **„Gypsy Project"** (alăturându-i pe iscusiţii instrumentişti **Paul „Hono" Winterstein** - ghitară şi **Diego Imbert** - contrabass). El a oferit asistenţei un program de briliantă virtuozitate, pulsând de swing, ilustrând conceptul ***manouche*** la modă în ţara sa cu creaţii proprii şi compoziţii ale aceluia care a fost ilustrul ghitarist **Django Reinhardt** (1910 – 1953).

Amânat cu o zi din cauza unor inadvertenţe tehnice, grupul **„Volcan Projekt"** al pianistului cubanez **Gonzalo Rubalcaba** a lăsat vineri 10 iulie o puternică impresie, remarcîndu-se printr-o puţin comună vitalitate raportată la filonul ***latino*** al jazz-ului. El însuşi un claviaturist exploziv, vulcanic (precum numele proiectului) dar şi un înzestrat compozitor – de amintit piesele „Volcan", „Sin Punto" „Nueva Cubana" ce-i poartă autograful componistic – **Gonzalo Rubalcaba** a beneficiat de aportul de uluitoare velocitate tehnic-instrumentală vădită de binecunoscuţii ritmicieni **Horatio „El Negro" Hernandez** - baterie şi **Giovanni Hidalgo** - percuţie congas, cei trei fiind însoţiţi în demersul lor eclatant de nu mai puţin velocele bass-ist **Jose Armando Gola**.

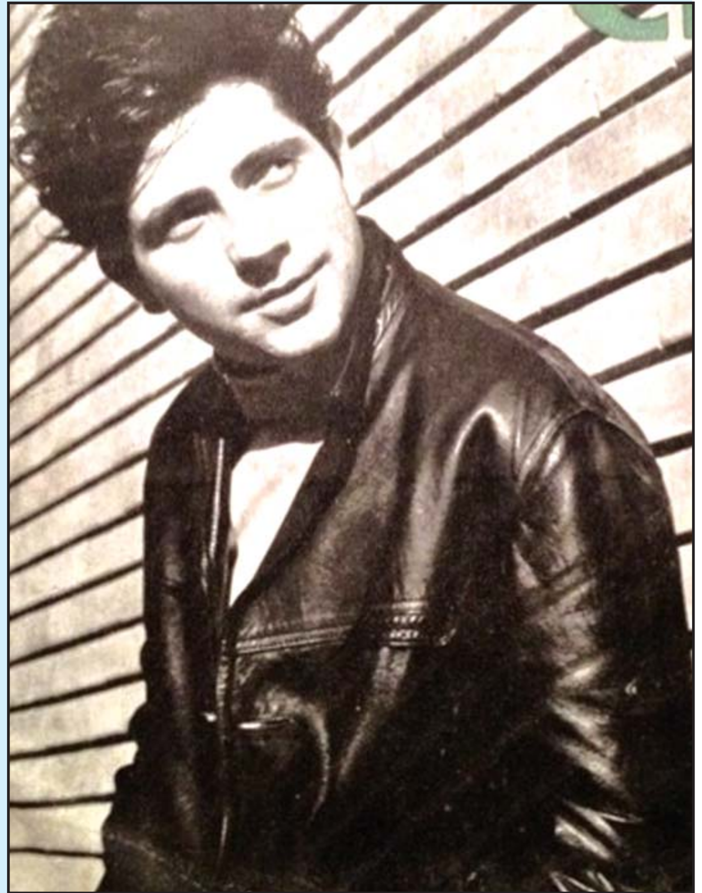
Considerat de **Chick Corea** „un artist matur, excepţional, prolific şi profund", pianistul armean **Tigran Hamasyan** în vârstă de 28 de ani (care a fost aplaudat anterior şi la Bucureşti), s-a produs pe podiumul de la Gărâna în formulă de trio, cu bass-istul **Sam Minaie** şi bateristul **Arthur Hnatek**, confirmîndu-şi renumele printr-un program de intensă implicare afectivă şi de o indiscutabilă originalitate.

De bună calitate, meritând din plin aplauzele melomanilor, s-au demonstrat a fi apariţiile grupurilor: **Enzo Favata Quartet** din Italia (joi 9 iulie), cu saxofonistul lider şi compozitor, cu **Enrico Zanisi** - pian, **Danilo Gallo** - contrabass şi **Umberto Trombetta Gandhi** - baterie, cu toţi improvizând eficient şi inspirat pe teme semnate de protagonist; alţi talentaţi interpreţi italieni reuniţi în trio (duminică 12 iulie), **Stefano Battaglia** - pian, **Salvatore Maiore** - contrabass, **Roberto Dani** - baterie, cultivatori ai unui limbaj sonor plin de subtilitate, claritate şi firesc al exprimării; tandemul de ghitarişti **Ralph Towner** (SUA) & **Wolfgang Muthspiel** (Austria) care vineri 10 iulie, s-au aventurat într-un expresiv dialog sonor gîndit ca „o călătorie aptă a explora culorile, frumuseţea muzicii şi povestea care se desfăşoară"; un interesant, original şi policrom episod interpretativ l-au oferit joi 9 iulie componenţii grupului german de ***nujazz* şi *fusion*** numit **„Nighthawks"** reunindu-i pe liderii **Reiner Winterschladen** - trompetă şi **Dal Martino** - bass, secondaţi de **Jörg Lehnhardt** - ghitară, **Jürgen Dahmen** - claviaturi, **Thomas Alkier** - baterie; admirabil prin profesionalism şi autentică inventivitate improvizatorică, duo-ul polonez al tinerilor, dar atât de înzestraţilor instrumentişti **Adam Bałdich** - vioară şi **Paweł Kaczmarczyk** - pian a cucerit prin prospeţime a ideilor muzicale şi nonconformism. (foto: Liviu Tulbure)

(Va urma)

Eram tineri şi frumoşi...

Amintiri cu şi despre Sergiu Cioiu

Octavian URSULESCU

June fiind, la începutul activităţii mele jurnalistice, scriam febril, zi şi noapte (era o expresie aiurea pe vremuri, "în flux continuu"!), la câteva publicaţii: "Scânteia tineretului" (cotidian), "Magazin" (săptămânal) şi "Femeia" (revistă lunară), toate cu tiraj uriaş, de neimaginat pentru presa de azi, abia ceva mai târziu venind şi consacrarea, prin rubrica permanentă în săptămânalul de mare prestigiu "Contemporanul". Specializarea pe muzică începuse odată cu prima ediţie a festivalului internaţional "Cerbul de aur" de la Braşov, iar la una din ediţii Dorin Anastasiu ştiu că intenţiona să interpreteze o melodie lansată de Sergiu Cioiu, "Merçi, Bécaud!". Cu Sergiu m-am împrietenit la un concurs de... frumuseţe! Pe vremea aceea nu se puteau organiza competiţii ca în ziua de azi, cu defilare pe scenă, costume de baie şi altele, dar cei de la revista "Femeia" au improvizat totuşi ceva: cititoarele au trimis fotografii, iar juriul, din care făceam parte alături de Ion Caramitru şi Sergiu Cioiu (foarte buni amici), trebuia să decidă ierarhia finală. Nu mai contează cine a triumfat, important e că am rămas prieteni, i-am urmărit evoluţia, i-am învăţat pe dinafară repertoriul şi din acea clipă ne-am vizitat des, mai mult eu în apartamentul lui de pe Bd. Republicii. Acum bulevardul poartă numele unui... rege, de parcă România n-ar fi republică! Mai există oare vreo Capitală de Republică unde să nu existe o arteră impunătoare cu acest nume? În fine, ciudăţenii postdecembriste, în care numele bulevardului 1 Mai este înlocuit cu acela al unui politician din secolul trecut, iar 1 Mai înlocuieşte titulatura străzii Compoyitorilor, când mult mai simplu era să nu se schimbe cărţile de identitate ale bieţilor oameni de pe două străzi, ci doar de pe una! Guvernanţii din acea vreme, se vede treaba, doreau însă un bulevard uriaş pentru aproape uitatul Mihalache... În fine, ca să revin, serile de muzică şi poezie de la Sergiu de acasă erau minunate, ne apropia aceeaşi dragoste pentru versul cântat cu talent, iar în acest domeniu Cioiu era inegalabil, fiind actorul-cântăreţ cu cea mai mare cotă (puteţi crede că la un moment dat s-au interzis la TVR melodiile de muzică uşoară interpretate de actori? Violeta Andrei, Cioiu, Dichiseanu, Rucăreanu, Bănică au fost un timp puşi la index...). Dacă pentru ceilalţi actori care cochetau cu muzica era vorba doar de un hobby, Cioiu era cântăreţ în toată puterea cuvântului, se depărtase tot mai mult de teatru şi film, participa cu succes la festivalul de muzică uşoară de la Mamaia. Dar de teatru nu se rupsese de tot, mărturie stând excepţionalul său spectacol de muzică şi poezie de la Teatrul Foarte Mic, desfăşurat mereu cu sala plină. Era o premieră pentru România, lumea gusta pe atunci mult mai mult ca azi îngemănarea dintre muzică şi poezie, se citea mai mult... Între Sergiu Cioiu şi compozitorul Alexandru Mandy s-a cimentat în acei ani o colaborare şi o prietenie unice, pentru că Mandy scria special pentru el, gândea cântecele de la bun început pentru tălmăcirea dramatică, vibrantă a artistului. Cu Mandy m-am împrietenit la cataramă, paradoxal, după plecarea lui Sergiu în Canada, unde se stabilise şi fiul lui Mandy, Sergiu, şi el muzician. L-am vizitat mult în apartamentul din blocul vechi de pe str. Paleologu (ce cafea la ibric făcea!), depănând amintiri despre soţia sa, o femeie excepţională, şi vorbind mult despre cei... doi Sergiu. Când, în urmă cu mai bine de 10 ani secretarul de stat la Ministerul culturii Ion Antonescu a organizat la sala Radio o Gală în care a premiat personalităţi ale muzicii uşoare, folk şi rock, m-am luptat efectiv "la baionetă" pentru a fi inclus şi Mandy, omis de pe listă din motive obscure (le cunosc, dar n-are rost să le fac cunoscute aici): noroc că, fiind şi prezentator, realizatoarele de la TVR au trebuit să mă asculte... L-am revăzut cu bucurie pe Sergiu Cioiu după Revoluţie (îi ştiam noul "look" din fotografiile de turneu american pe care mi le trimisese spre publicare Margareta Pâslaru): îmi pare rău că nu a putut materializa nici un nou proiect, dar l-am simţit parcă mai dornic să-l promoveze pe fiul său, care i-a moştenit talentul. Canada e departe, dar n-ar trebui (în primul rând TVR e datoare în acest sens, ca şi radioul public) să-i uităm pe artiştii care ne-au dăruit cândva atâtea clipe de fericire şi adevăr...

A doua decadă la Brăila

Ana-Maria SZABO
Marius GHERMAN

A fost prima competiţie internaţională (de la a treia ediţie a sa) de muzică uşoară din ţară după defunctul “Cerb de aur” şi cea dintâi unde încă de la ediţia nr. 1 a existat un acompaniament “live”, asigurat de cea mai bună orchestră de profil din ţară, cea condusă de compozitorul Ionel Tudor. Festivalul “George Grigoriu” de la Brăila, ajuns la ediţia a XI-a, acordă şi azi cele mai mari premii din ţară: până anul trecut “Trofeul” însemna un autoturism străin, acum premiile totalizează circa 13.000 de euro, din care 5000 pentru “Trofeu”. E interesant ce traiectorii au urmat carierele câştigătorilor de până acum, plecaţi de la Brăila la volanul maşinilor: Elena Mândru s-a orientat către jazz (încă de atunci dovedea aplecare către acest gen) şi s-a stabilit peste hotare, Nicoleta Floroni era la un moment dat angajată la Teatrul de revistă “C. Tănase”, dar nici despre ea, nici despre Angelica Vasilcov din Rep. Moldova, următoarea câştigătoare, nu s-a mai auzit nimic. Alexandra Nistor a “cârmit-o” către dance şi sub numele Raluka are succes alături DJ Sava. Cariera cea mai serioasă, inclusiv internaţională (cu două prezenţe în finala Eurovision, în postură de compozitor şi interpret, premii la Mamaia şi “Cerbul de aur” alături de Andrei Tudor), a avut-o Pavel Alexandru “Pasha” Parfeni, din Rep. Moldova. Tot de peste Prut au venit câştigătorii de anul trecut, Art Band, şi cea de acum câţiva ani, Olga Gorcinschi, dar aceasta i-a păcălit pe organizatori, fiind vorba de fapt de reputata formaţie Millenium! Senzaţională şi necontestată a fost victoria duetului mixt elveţian Aliose, iar italianul Antonio Marino (categoric mai bună a fost la ediţia respectivă concurenta din Malta, Eleanor Cassar, câştigătoare a “Cerbului de aur”) a revenit anul acesta în postură de producător-impresar. Este o manifestare serioasă, profesionistă, aşezată pe baze organizatorice solide de Consiliul judeţean şi de Centrul de creaţie, condus de inepuizabila Maria Puşcaciu: program de sală, expoziţie foto în foyer, ecran de proiecţie în faţa Casei Tineretului, sunet şi lumini de calitate (aici însă festivalul de la Amara este pe primul loc). Şi dacă tot am amintit de Amara, festivalul ialomiţean, cel de la Brăila şi de “Dan Spătaru” de la Medgidia alcătuiesc “Triunghiul de aur” al evenimentelor de profil, toate trei cu orchestra lui Ionel Tudor pe scenă şi depăşind cu mult festivalul de la Mamaia, aşa cum ajunsese el înainte de desfiinţare. Dar să dăm Cezarului ce e al său: prima manifestare de top a fost cea de la Brăila, acum 10 ani, de aici a început totul, ambiţionându-i pe ceilalţi organizatori.

Aurel Hada, A. Scarpellino

La ediţia 2015 a festivalului “George Grigoriu” în fruntea partenerilor media s-au situat “Actualitatea Muzicală”, “Ultima oră”, “Literatorul”, Radio România, manifestarea fiind transmisă în direct de TV Neptun,

singurul post apropiat de muzica uşoară românească, în condiţiile în care postul TV public se dezinteresează de tot ce înseamnă manifestare artistică naţională. Acum, TVR a apărut în chip de... co-producător (la ce?) şi a difuzat doar un filmuleţ de toată jena. În juriu, cei 5 reprezentanţi ai ţării noastre au fost toţi nume respectate, de valoare: Marius Ţeicu (preşedinte), Horia Moculescu, Andreea Andrei, Cristian Faur, Titus Andrei, ceilalţi membri fiind din Rusia, Rep. Moldova, Bulgaria (Rumiana Naceva a acordat şi două premii, constând în invitarea la festivalul ei de la Veliko Tărnovo, “Silver Yantra”), Italia. Greu de înţeles ce a căutat în juriu Rocco Palazzo, mai ales că Italia a avut 4 concurenţi de la casa lui de producţie, dintre care 2 laureaţi, unul chiar cu “Trofeul”! Acest lobby peninsular trebuie să înceteze, fiindcă, iată, au rămas înafara palmaresului Elena Petcu, Iulia Constantin, Robert Feraru (toţi din România), Vitalie Negruţa (Rep. Moldova), Yana Gurko (Rusia), Valeria Papiş (Ucraina). Mai mult, italienii au impus, fără a fi în program, un moment înafară de concurs cu Alessio Paddeu şi Alexandra Crişan! În schimb, foarte gustat a fost micro-recitalul învingătorilor din 2014, Art Band din Rep. Moldova (Marina Djundiet, Eugen Andrianov, Sergiu Miţa), cu cele două melodii de anul trecut, plus savuroasa compoziţie a lui Pasha Parfeni (în chiar ziua sa de naştere!), “Maricica”, locul 2 la preselecţia basarabeană Eurovision.

H. Moculescu, M. Scripcaru

Cum spuneam, calitatea muzicală indiscutabilă rezidă din acompaniamentul formaţiei conduse de Ionel Tudor (pian), având în componenţă alţi doi membri ai Uniunii Compozitorilor, Andrei Tudor (claviaturi), cadru didactic la UNMB, şi Marian Georgescu (chitară). Ceilalţi valoroşi instrumentişti au fost Laurenţiu Zmău (baterie), Dan Pirici (percuţie), Daniel Bouroşu (chitară), Eugen Tegu (chitară bas), Dan Marin Ioniţă (saxofoane, percuţie). Orchestra a repetat zile şi nopţi, a orchestrat, fiindcă să nu uităm că mulţi dintre solişti cântau pentru prima oară cu o orchestră în spate, nemaivorbind de cei 11 interpreţi de peste hotare, la primul contact cu melodiile lui George Grigoriu (fiecare din cei 24 de finalişti a cântat obligatoriu o piesă aparţinând compozitorului omagiat).

Palmaresul a fost, în cea mai mare parte, necontestat, cu excepţia unor nume surprinzătoare la Menţiuni, plus clasarea italianului pe prima poziţie, în dauna unui valoros bulgar. Centralizarea matematică a notelor şi atât, fără o minimă consultare profesională, este cu două tăişuri, permiţând jocuri de

M. Ţeicu, N. Manolov

culise păguboase. Aşadar, menţiunile au fost acordate soliştilor Carmen Busce (Italia), Ion Moise “Johnny” Bădulescu (România) – care merita indiscutabil mai mult, Alexandra Costache (România) – idem pentru eleva de 16 ani a lui Adrian Daminescu. Premiul Consiliului Judeţean a fost acordat studentului ieşean la UNMB, Emilian Nechifor, iar premiul III călărăşencei Adriana Gavrilă. Pe poziţia a doua a podiumului s-a

J. Bădulescu

situat solista originară din Rep. Moldova, absolventă a UNMB, Marcela Scripcaru, dar ea a venit cu aceeaşi “Lie, ciocârlie” cu care triumfase la Medgidia... Cum spuneam, foarte bun, impunător, cu o voce frumos timbrată, a fost bulgarul Nikolai Manolov, premiul I; el a impresionat, ca şi la “Dan Spătaru”, cu piesa “Po dobre” (Mai bine), produsă de faimoasa Lili Ivanova. Simpatic, zglobiu, italianul Amato Scarpellino a reeditat victoria de la Medgidia, fiind un favorit al publicului nostru, momentul decisiv fiind interpretarea piesei lui Massimo Ranieri “Perdere l’amore”, despre care cunoscutul specialist în muzica uşoară italiană Dorin Irimia afirmă că se află în Top 10 al şlagărelor peninsulare din toate timpurile. Din creaţia lui George Grigoriu, reprezentat pentru prima oară la festival de toţi cei trei copii ai săi, Andreea, gemenii Patricia şi Cezar, s-au cântat iarăşi până la saturaţie (organizatorii trebuie să stopeze cumva acest fenomen, compozitorul are sute de melodii minunate!) “Eternitate”, “Speranţe vis, speranţe flori”, “Cui îi pasă de mine?”, “Nu suntem îngeri”, ca o rază de soare venind abordarea unor titluri cum ar fi “Amurgul”, “Fetele cu ochi albaştri”, “Te ştiu de mult”, “Iubirea mea de-o viaţă”, “Aşa e dragostea”, “O fată şi-o chitară”, “Steaua iubirii”, “Cred că m-am îndrăgostit”, “Marea mea iubire, marea”, “Niciodată, niciodată”. În aranjamente moderne, actuale, originale, aceste mai vechi cântece au sunat încântător, cu nimic mai prejos (din contră, adesea!), alături de creaţii din repertoriul de dată mai recentă, semnate Cornel Fugaru, Horia Moculescu, Marius Ţeicu, George Natsis, Andrei Tudor, Viorel Gavrilă, Nicolae Caragia, Adrian Romcescu, Cristian Faur, Mihai Pocorschi, Mihai Trăistariu, Liviu Ştirbu, Holograf. Recitalurile, în ciuda recomandărilor noastre din fiecare cronică, au inclus doar o vedetă de muzică uşoară, Luminiţa Anghel, care a evoluat superlativ alături de orchestra Ionel Tudor. E păcat, pentru că este un festival DE MUZICĂ UŞOARĂ, aşa figurează

A. Gavrilă

şi pe afiş, şi dorim să aplaudăm aici marile vedete care au dat strălucire acestui gen, mai ales că multe din ele au colaborat cu George Grigoriu: ce reconfortant ar fi să ascultăm şlagărele acestuia în versiune originală, cu tinerii concurenţi muţi de uimire în sală, fiindcă sigur nu i-au văzut niciodată “pe viu”! Pepe a susţinut obişnuitul, incendiarul, temperamentalul său recital latino, cu o formaţie minimală (senzaţie a făcut exotica Live Garcia Constanten din Cuba, care n-a mai rezistat şi a urcat pe scenă!), iar Bodo şi ProConsul au oferit un recital solid, cu titlurile binecunoscute, surpriza fiind apariţia alături de trupă a Luciei Dumitrescu, menţiune în concursul din 2006.

Diana Antonică

Ştefania REMIŞ

La cei 22 de ani ai săi, Diana Maria Antonică este nu numai o

autentică speranţă a muzicii uşoare româneşti, dar şi una dintre cele mai titrate soliste ale generaţiei sale. S-a născut la Constanţa, absolvind în oraşul natal Şcoala de arte, la secţiile canto, dans modern şi instructor muzical. Şi-a şlefuit înzestrările la Şcoala “Adrian Daminescu”, unde în prezent este profesoară de canto, ocupându-se de grupa mică a şcolii. Este binecunoscută de la radio şi de pe micul ecran, participând între altele şi la concursurile “Vocea României” şi “X factor”, dar notorietatea i-au adus-o înainte de toate numeroasele distincţii importante cucerite începând cu anul 2011 la competiţii de gen, desfăşurate la Craiova (Trofeul “Portativul veseliei”), Constanţa (“Trofeul şlagărelor”, Trofeul “Farmecul muzicii”, “Remember”), Craiova (“Micul artist”), Piatra Neamţ (“Camena”), Iaşi (“Music for kids”), Moreni (“Cununa petrolului”), Alexandria (“Primăvara teleormăneană”), “Liga campionilor” (Premiul “Mihai Trăistariu”), Drobeta Turnu-Severin (“Iulian Andreescu”), Focşani (“Florentin Delmar”), Piteşti (“Vasile Veselovski”). Dar clasările cu adevărat notabile sunt cele de la cele mai puternice şi mai importante festivaluri din ţară, toate trei desfăşurate în acompaniamentul orchestrei conduse de Ionel Tudor: Amara 2014 (menţiune), “George Grigoriu” - Brăila, 2012 (Premiu special) şi mai ales Trofeul festivalului internaţional “Dan Spătaru” de la Medgidia, în 2013. Pe lângă piese din repertoriul internaţional, Diana Antonică a impresionat la competiţiile amintite prin tălmăcirea inspirată a unor melodii româneşti, pe care le “predă” azi şi micilor săi elevi: “Doar băieţii sunt de vină” (George Grigoriu), “Nici o lacrimă” (Ion Cristinoiu), “Hăulita” (Vasile Veselovski), “Vino, vino!” (Ionel Tudor), “Prin ochii tăi pot visa” (Cristian Faur), “O fată singură-n noapte” (Marian Ionescu/Răzvan Mirică), “În singurătate” (Laura Stoica), “Mi-e frică” (Sfera), “The winner” (Claudiu Bulete). Anul acesta, sub numele de scenă Aiyana şi în colaborare cu solistul Shayan, a lansat la casa de producţie Red Clover piesa proprie “Voi doi”, compusă de Ciprian Diac şi Ovidiu Goja, textul fiind semnat de cei doi împreună cu Bogdan Teslovan. Un alt succes al său pe piaţa muzicală românească din 2015 este prezenţa alături de băieţii de la Noaptea Tîrziu în piesa “La bunica”, apărută la Global Records şi Voices Media. În curând va fi lansat primul său single, un proiect aparţinând producătorilor Ciprian Diac şi Ovidiu Goja (Bros Project). Indiscutabil, Diana Antonică este un nume de urmărit cu mare atenţie, chiar şi sub pseudonimul Aiyana! (Foto: Laura Giurgiu)

Concursurile muzicale TV

Florin-Silviu URSULESCU

Nu mai producem nimic. Nici stofe, nici strunguri, nici ţevi, Cumpărăm mere din Polonia, struguri

Ştefan Stan

din Israel, roşii din Turcia. Situaţia este identică şi privinţa emisiunilor TV de divertisment. Pe vremuri, creatorii televiziunii române erau campioni în acest domeniu, începând cu Valeriu Lazarov, continuând cu Tudor Vornicu, Alexandru Bocăneţ, Titus Munteanu şi mulţi alţii, cărora le cer scuze pentru omisiune. După 1990, totul a fost anulat, pe motivul discutabil că ideile de import sunt mai valoroase. Se uită, de pildă, că Titus Munteanu (iniţiatorul "Şcolii vedetelor" şi al altor emisiuni notabile) a luat premiu la festivalul TV de la Montreux şi chiar acum, după dispariţia sa, emisiunea inventată de el, "Odată-n viaţă", este portdrapelul TVR. Un timp, emisiunile au fost cumpărate de toate televiziunile de la Valeriu Lazarov, stabilit în Spania, iar după decesul său, de la alte firme. Cu titluri puţin schimbate, toate emisiunile de divertisment ale televiziunilor noastre sunt acum preluate (se numeşte Franciză), cumpărate: Burlacul, Burlăciţa, Insula iubirii, Next star, Next top model, Te pui cu blondele?, Te cunosc de undeva, Scoate-mă de aici, Ferma vedetelor. Un capitol aparte, cel care ne interesează în mod special, este cel al emisiunilor – concurs (care se numesc acum "talent show"), în care muzica este subiect de bază, şi al urmărilor lor asupra carierei participanţilor.

În 5 ani s-au dat premii de peste un milion de euro la cele mai urmărite emisiuni (cu rating mare) TV adică „Românii au talent", „X Factor, „Vocea României". Dar cei aflaţi în palmares nu au reuşit să se afirme în industria muzicală (numită acum show biz), abandonând pur şi simplu pentru a se avânta în alte direcţii.... sau, în cel mai bun caz, evoluând undeva pe la marginea terenului.

Andrei Leonte, câştigătorul primului sezon „X Factor" (franciză după „The X Factor" apărut în Anglia) a lansat 3-4 cântece fără mare impact apoi s-a axat pe preluarea pieselor internaţionale (cover); numele său a revenit pe prima pagină după ce a tradus în engleză textul piesei „De la capăt" cu care Voltaj s-a prezentat la Eurovision. Alt câştigător la acelaşi concurs dar din 2013 este Florin Ristei, gălăţean care devenise cunoscut cu formaţia de elevi Amici şi hitul „Dana", dar acum nu a mai reuşit să revină în prim plan cu formaţia sa Free Stay (a fost prezent totuşi pe micile ecrane la divertismente ca „Splash vedete la apă" şi „Te cunosc de undeva"). În 2012 a câştigat Tudor Turcu, care s-a zbătut şi el un timp fără ecou, apoi s-a afiliat unei şcoli de arte – muzică şi plastică, căci s-a întors la pictură, unde se pare că are succes, vânzând tablouri cu sute

Andrei Leonte

Julie Mayaya

realizări remarcabile de pionierat: emisiunile "Steaua fără nume" (muzică uşoară) şi "Floarea din grădină" (muzică populară) realizate de Simona Patraulea şi regretatul Sorin Grigorescu, care au lansat mai toate vedetele acelor ani. Cu etape clare, probe dificile, întrebări complexe, jurii exigente şi competente.

Oare de ce nu mai reuşesc concursurile actuale să producă vedete adevărate, care să poată confirma în timp, să se afirme? În primul rând mediul social-cultural s-a deteriorat, nu mai acceptă valoarea de durată, ci numai poleiala, impunerea rapidă, vedetele de-o zi. Chiar concursurile sunt croite pe ideea spectaculosului cu orice preţ, deseori îmbrăcat cu poveşti mondene. Ciudat este faptul că profesorii care pregătesc concurenţii nu le oferă decât piese străine – din zeci de cântece prezente în concursuri un procent infim aparţine creaţiei autohtone. Poate publicul doreşte alt repertoriu... Apoi, nici concurenţii nu mai au tăria să lupte, să se impună: pentru ei muzica este un hobby, nu o vocaţie. Se luptă pentru o recompensă financiară, nu pentru un ideal muzical. De fapt, să nu avem speranţe: nicăieri în lume tipul acesta de concursuri nu a dat la iveala staruri.

de euro. Tânăra câştigătoare Adina Răducan (16 ani) a dispărut complet...

Mihai Chiţu

Spre deosebire de „X Factor" (unde contează mai puţin vocea, urmărindu-se mai mult calităţi de showman, vigoare, îndrăzneală, factorul de star) avem şi „Vocea României" (franciză după „The Voice", iniţiat în Olanda), aflat tot la a patra ediţie, unde calităţile vocale ar trebui să conteze. Prima ediţie a fost câştigată de Ştefan Stan, care a semnat cu o casă de discuri şi a lansat un CD, dar fără urmări notabile. Dar s-a pretat să apară pe micul ecran în malaxorul unor emisiuni tabloid cu iubiri şi părăseli, apoi a intrat şi la „Ferma vedetelor". Tot pe primul loc la „Vocea României", dar în 2012, s-a clasat mulatra Julie Mayaya din Timişoara: „antrenorul" său Horia Brenciu a luat-o în spectacole, dar nu a fost în-deajuns pentru o decolare, aşa că tânăra s-a îndreptat spre musical (apare în „Ştii ce am făcut în America"), domeniu în care se poate impune. Despre câştigătorul Tiberiu Albu nu se mai ştie nimic.... Mai lucid se dovedeşte câştigătorul Mihai Chiţu, şi el dispărut în anonimat, care zice: „Un concurs de talente e un sprijin, dar apoi trebuie să munceşti foarte mult. Eu încă n-am prins peştele cel mare".

N-am avut idei şi în acest domeniu? Ba da, şi în acest domeniu am avut

Tiberiu Albu

Cinstire înaintaşilor

Oana GEORGESCU

Într-o perioadă în care nu mai există nici un fel de respect faţă de adevăratele valori, în toate domeniile (să ne mai mirăm că ţara a ajuns unde este acum?), nici muzica uşoară nu putea face excepţie. Corifeii genului, fie ei compozitori sau interpreţi, sunt catalogaţi drept “dinozauri”, la textierii profesionişti nu se mai apelează, rezultatul fiind ceea ce vedem şi mai ales auzim de dimineaţă până seara: melodii uşurele, cu “versuri” adesea jenante, agresând nu o dată limba română. Pe vremuri exista la radio şi televiziune o cenzură a valorii, plus comisii de creaţie care nu permiteau să ajungă la difuzare toate inepţiile; când vom înţelege oare că democraţie nu înseamnă triumful sub-culturii? Cât despre CNA, ce să mai vorbim? Este mai mult decât evident că acest organism nu reuşeşte nicidecum să plivească buruienile care au crescut cât casa pe ogorul audio-vizualului...

În aceste condiţii, reconfortant este efortul singular al unor artişti-realizatori de a promova adevăratele valori, neuitând să cinstească aşa cum se cuvine pe acei creatori care ne-au dăruit clipe de inefabilă bucurie prin şlagărele lor. O asemenea întreprindere demnă de toată stima desfăşoară în fiecare duminică seara, la TV Favorit, îndrăgitul Paul Surugiu – Fuego, în emisiunea pe care o realizează şi o prezintă. Greu de înţeles cum mai are timp şi pentru aşa ceva, fiindcă este mereu pe scenă, în ţară şi peste hotare, în lungi turnee, materializând noi şi noi proiecte. În cel mai recent, intitulat “Trăiesc”, l-a avut ca invitat de onoare, în concertele din România şi din Republica Moldova, pe compozitorul Jolt Kerestely. Şi să nu uităm că de fiecare dată spectacolele sale sunt costisitoare, au loc cu regie, decoruri, orchestră, deci departe de minima rezistenţă care se întâlneşte prin alte părţi. Doamna Elena Stoica, mare susţinătoare a fenomenului artistic, ne-a relatat incredibila atmosferă de la Focşani, unde spectatorii din sala teatrului monument istoric au aplaudat şi ovaţionat minute în şir, în picioare, momentul culminant fiind atins atunci când Fuego a dat viaţă celebrei piese “Copacul”. Revenind la emisiunea de televiziune de care aminteam, putem spune că este singura de acest fel de pe toate “canalele” (în cazul unora chiar că e potrivit termenul!) TV în care, timp de 2 ore, nu evoluează decât nume de certă calitate, nu o dată din “generaţia de aur” a muzicii uşoare, atât de hulită şi de urgisită. E uimitor şi demn de toată stima respectul pe care acest artist tânăr, de 39 de ani, el însuşi compozitor şi textier, îl poartă colegilor mai în vârstă, pe unii dintre ei neavând ocazia să-i cunoască (astfel, s-a dus cu o coroană la catafalcul lui Constantin Drăghici, lucru pe care nu l-au făcut colegii de generaţie ai acestuia...). Două sunt emisiunile recente care ne-au reţinut atenţia. Una din ele i-a avut în centrul atenţiei pe cei doi muzicieni Kerestely, Jolt (care împlinea 81 de ani!) şi fiul său Andrei, la rându-i talentat compozitor şi regizor muzical, între cei care au cântat în platou fiind Daniela Vlădescu, Stela Enache, evident Fuego (cu cântece de pe albumul de autor dedicat lui de “Joly” şi premiate de UCMR), tinerele Miss Mary (Maria Florea) şi Alina Păun, nemaivorbind de un emoţionant omagiu adus lui Gabriel Cotabiţă, laureat cândva la Mamaia cu o melodie a lui Andrei. Cea de-a doua emisiune i-a fost consacrată regretatului mare autor de şlagăre Marcel Dragomir

(iată că Fuego a făcut la TV Favorit ceea ce TVR n-a fost în stare... Dar, oare, mai e în stare de ceva?), între cei care l-au evocat pe compozitor şi i-au cântat din titlurile faimoase fiind Marina Voica, Marina Florea, fiul compozitorului, Rareş Dragomir (el însuşi compozitor şi cântăreţ, lansat la "Şcoala vedetelor" a lui Titus Munteanu) şi, fireşte, Paul Surugiu. Ce colaborare s-ar fi putut naşte între sensibilul Fuego şi Marcel Dragomir dacă acesta din urmă nu ne-ar fi părăsit atât de devreme! Să ne bucurăm, dincolo de toate, că mai există oameni care respectă, preţuiesc valorile şi mai ales nu uită cât datorăm acestora...

Viorela Filip

Marin VOICAN-GHIOROIU

Muzica bună are în esenţa ei ceva dumnezeiesc, ne dă pofta de-a trăi și a ne bucura de viaţă. Această stare de beatitudine am simţit-o două săptămâni de zile la cea de a **XI-a ediţie a „Festivalului Tinereţii" - Mangalia 2015,** când am avut minunatul prilej să fie alături de noi distinsa solistă, **prof. Viorela Filip**, membră a juriului.

Cântărea cu mult discernământ nota pe care o acorda și nu rareori fredona cântecele respective (cu un farmec aparte) ca o elevă de liceu, iar de multe ori am înţeles-o din privire că-și spunea: *„... Iată încă o steluţă care bate la porţile afirmării. Nu-i rău deloc, dimpotrivă în această pepinieră - „Festivalul Tinereţii" cresc flori minunate care vor deveni în timp (prin talent și o muncă susţinută) viitorii noștri înlocuitori".*

Și, fără să știe că am să-i fac un portret literar-artistic, în micile pauze am pus întrebări, am primit răspunsuri pe măsura așteptărilor și, ușor-ușor... ridicând „Cortina Timpului" am reușit să descopăr o artistă polivalentă: prof. Viorela Filip - absolventă a Conservatorului "Ciprian Porumbescu" din București, vorbitoare de limba italiană și franceză, profesoară eminentă de canto-muzică usoară (la Şcoala de Artă din Bucuresti), compozitoare, textieră, cântăreaţă renumită care a abordat toate genurile de muzică: ușoară, clasică, populară, romanţă, membră a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, colaboratoare cu compozitori cum ar fi: Jolt Kerestely, Marius Ţeicu, Marcel Dragomir, Viorel Gavrilă, Şerban Georgescu, Dumitru Lupu, Mihai Alexandru, Cătălin Crişan, Nicolae Caragia; autoarea versurilor unor melodii cântate de îndrăgiţi interpreţi ca: Gabriel Dorobanţu, Mirabela Dauer, Corina Chiriac, Angela Similea, Dan Spătaru, Ovidiu Komorniyk, Alexandru Jula, Denis Roman, Aurelian Temişan, Loredana Groza, Marina Florea, Cătălin Crișan, Daniel Iordăchioae, Florin Apostol, Cornel Constantiniu, Dumitru Lupu, Nico, mesager al cântecului românesc peste hotare (în zeci de concerte) în SUA, Italia, Bulgaria, Republica Moldova, Ungaria, creatoare a sute de melodii intrate în fonoteca de aur a Socetăţii Naţionale RADIO, zeci de albume muzicale editate la Electrecord, Eurostar, etc. și câștigătoare a zeci de premii la interpretare și creaţie. Anul acesta a reușit să obţină primul loc la Secţiune „Creaţie" - **Festivalul Tinereţii-Mangalia 2015,** cu o piesă minunată **„UN CASTEL DE NISIP"** interpretată de o tânără foarte talentată (de 9 anișori), pe nume **Francesca Trofin.**

Cântecul „SCRISOARE CĂTRE DUMNEZEU" a fost a doua surpriză ce ne-a făcut-o distinsa doamnă Viorela Filip - interpretată fiind de eleva **Bianca Ștefan** (o voce cristalină, dicţie bună) aducându-ne bucurie deosebită, atât juriului format din Viorel Gavrilă - vicepreşedintele UCMR-ADA, soprana Rodica Anghelescu, prof. Viorel Covaci, soprana prof. Anca Pârjol, prof. Traian Broască, Marin Voican-Ghioroiu - scriitor-compozitor, solistul italian Carlo Cori și îndeosebi... iubiţilor noştri spectatori ce umpleau seară de seară spaţiul din jurul scenei plutitoare.

Jolt Kerestely

Cum vezi starea muzicii româneşti actuale - uşoară, pop, dance, etc?

Foarte puţini artişti mai păstrează – în sensul tradiţional – muzica românească. Există câteva formaţii care cântă şi compun muzică originală, autohtonă: Holograf, Proconsul, Voltaj, Iris – care şi-au impus un stil propriu, recunoscut de marele public şi care, pe baza acestei „reţete" au şi foarte mult succes. Desigur că şi la ei există câteva influenţe occidentale, dar rămân... accidentale! Pasul următor ne aduce într-un peisaj plin de grupuri şi grupuleţe care apar şi dispar, cu tineri care au o pregătire muzicală precară, dar care ştiu foarte bine să manevreze tastatura calculatoarelor. Îşi aleg un program care, în combinaţie cu o „clapă" bună (sintetizator), combină ritmuri (pre)stabilite de fabricant şi, inspiraţi de o piesă de mare succes în străinătate, o schimbă ici şi colo, cu minimum de aport personal şi gata „creaţia". Din păcate, aceştia domină viaţa muzicală din România.

Ce părere ai despre concursurile muzicale TV? Lansează ele cu adevărat noi talente româneşti? Ce ar trebui îmbunătăţit la ele?

Aş rezuma acest răspuns în doar trei cuvinte: „Stăpânul nostru, rating-ul". Aceste concursuri sunt, de fapt, nişte producţii care au menirea de a umple nişte spaţii de emisie. Rareori se întâmplă ca un premiant să fie promovat pe măsură. Desigur că şi aceste concursuri sunt nişte producţii cumpărate din străinătate: „Vocea României", „Românii au talent", „X-factor". Însă mai grav este faptul că există astfel de emisiuni – concurs în care copiii devin subiect de divertisment pentru adulţi. Într-o astfel de emisiune am văzut un concurs absurd: copii care sunt aduşi pe scenă pentru a prezenta de-a valma măsura talentului lor: muzică uşoară cu teatru, coregrafie cu muzică populară şi aşa mai departe. Dacă faci un concurs de mere, nu poţi aduce în competiţie gutui, prune şi pere. De ce? Pentru că este un „Concurs de mere"! Producătorii acestor emisiuni îi obligă pe foarte mulţi dintre micii artişti să abordeze partituri cu mult peste limita lor de interpretare, piese străine din care nimeni nu înţelege nimic. Glasurile sunt forţate, obligate să atingă note inaccesibile şi – culmea! – cu acordul scris al părinţilor care semnează „ca primarul" numai de dragul de a-şi vedea copilul la televizor. Aceste exagerări vocale pot duce la afecţiuni iremediabile ale corzilor vocale. Pe lângă toate acestea, am observat şi un dispreţ total faţă de muzica noastră. 99,99% dintre piese sunt cântate în limba engleză (deseori cu o pronunţie modestă) şi chiar am observat că sunt alese nişte producţii cel puţin ciudate. Vreau să spun „muzică fără muzică", piese greoaie, fără melodie, fără sensibilitate, de parcă cineva a aruncat pe portativ notele cu furca. Miorlăituri, melisme, imitaţii nereuşite şi extazul de a ţipa cât mai tare, cât mai sus: aceasta este reţeta lor. Cum aş îmbunătăţi această situaţie? Aş face exact invers.

Lansează ele cu adevărat noi talente româneşti? Ce ar trebui îmbunătăţit la ele?

Mă faci să râd. Prietenul nostru comun, textierul Marian Stere, are o vorbă: *„Dacă vrei să devii interesant, bagă un citat"*. Citatul care îmi vine în minte este dintr-un scheci al regretatului Toma Caragiu: *„Aş vrea să-i fac pe nepoţeii mei solişti de muzică uşoară, bineînţeles dacă norămea naşte gemeni".* Cam aşa se întâmplă şi astăzi. La noi nu există o competiţie a valorilor de tip occidental. Încă funcţionează promovarea prin pile, cunoştinţe, legături personale, inclusiv cele ale caselor de producţie cu televiziunile şi radiourile private. Am observat un fenomen. Înainte de 1989, existau foarte multe concursuri şi festivaluri pentru tineri de peste 15-16 ani, iar cele pentru copii erau practic inexistente. Astăzi, situaţia este exact pe dos, chiar şi în ceea ce priveşte repertoriul. În acele vremuri, copiii nu prea aveau cântece dedicate vârstei lor. Lăsând la o parte cântecele „patriotice" („Soarele şi pionierii", „Şoimii patriei", „Noi, copiii României", „Am cravata mea", etc.) existau piese precum „Săniuţa fuge", „Roata morii", „Iepuraş drăgălaş", „Vai, săracul pui de cuc", şi altele numite „din repertoriul copiilor". Acestea erau destul de simple, întinse pe un ambitus mic, tocmai pentru a fi accesibile tuturor. Între timp lucrurile au evoluat, copiii pot să abordeze, de la vârste din ce în ce mai fragede, cântece mai pretenţioase. În acest moment, multe dintre piesele anilor `70 - `80, interpretate de solişti maturi, sunt abordate de tineri de la 11 – 12 ani în sus. Mulţi copii au deja voci formate, sunt adevăraţi solişti. Foarte mulţi au trecut şi prin studioul meu, iar dacă ar fi să vă ofer exemple, m-aş opri la Alina Păun şi la Miss Mary (Maria Florea). Ele au avut toate datele unui artist complex şi complet, încă de când erau copii în clasele I – IV. Întorcându-mă la întrebare: NU, nu lansează noi talente, acelea sunt deja descoperite şi au lucrat din greu cu profesorii de canto. Televiziunile nu şlefuiesc talente, doar le folosesc pentru audienţă.

Cum se prezintă difuzarea muzicii uşoare româneşti, la radio, TV, pe discuri?

Din păcate, la radio şi la TV este mare criză de adevărate voci. Cum spuneam şi mai devreme, difuzările sunt aranjate pe relaţiile caselor producătoare care aşteaptă un câştig sigur şi imediat. Vocile difuzate sunt puţine, ai senzaţia că în România există cel mult 10 artişti şi atât. Pe posturile muzicale există o meteahnă care este destinată „setării" ascultătorului pe o anumită producţie. Se lansează un cântec şi se difuzează repetitiv, obsesiv, aproape bolnăvicios de des, pentru a induce publicului ideea de „şlagăr". Ele, ca producţii componistice, din punct de vedere muzical sunt „apă de ploaie": o temă repetată până la refuz, cu un text care nu spune mare lucru (ba chiar uneori frizează penibilul şi chiar pornografia), ci doar leagă nişte cuvinte şi atât. Rareori întâlneşti piese cu un mesaj clar, emoţionant, vibrant, care să îţi rămână în suflet – nu doar în urechi. În alte ţări, există o regulă ca, la radio şi la TV, să fie difuzată muzica lor autohtonă într-un procent mai mare, iar cea de peste hotare într-unul mai mic. La noi este invers. Muzica românească şi în special cea cântată în limba română este aproape uitată, aruncată la gunoi, în timp ce producţiile anglo-americane zburdă vesele pe calea undelor. Mai mult, parcă soliştilor noştri le este ruşine să cânte în limba ma-

ternă. Rezultatul este şi mai devastator: mulţi au o pronunţie defectuoasă, un soi de „romgleză”, iar textele sunt scrise la nivelul anilor doi sau trei de studiu al limbii engleze. De pildă, mă gândesc cu drag la complexitatea şi frumuseţea producţiilor muzicale şi ale versurilor scrise de Björn şi Benny, cei doi băieţi cantautori de la formaţia ABBA, care, deşi erau suedezi, iar engleza era o limbă de împrumut, au ajuns la sufletul miliardelor de ascultători din toate generaţiile şi, deşi grupul s-a destrămat cu mai bine de trei decenii în urmă, muzica şi mesajele lor sunt ascultate şi astăzi de parcă acum o oră au ieşit din studio. Asta înseamnă munca bine făcută: să rămână valabilă peste timp. Aşa s-a întâmplat şi în muzica românească. Au existat şi încă mai există compozitori care au creat adevărate bijuterii muzicale – dar iubitorii acestor cântece nu mai au unde să le asculte. Acestea au fost lăsate de izbelişte, iar locul lor a fost luat de cântecele de-un sezon, repetate până la saturaţie, iar apoi dispărute fără urmă, de parcă nici nu au existat. Nimeni nu le mai vrea, nimeni nu le mai cere.

De ce compozitorii importanţi ocolesc concursurile de creaţie gen Eurovision?

Răspunsul este simplu. Nici concursul Eurovision nu mai este ce a fost. „Compozitorii importanţi” cum îi numeşti tu sunt conştienţi că acolo nu se mai caută melodia, mesajul, frumuseţea unui cântec, ci „show-ul” şi atât. Piesa ori artistul trebuie să şocheze prin apariţie, nu prin muzică. Şi acum, la drept vorbind: ce aţi mai auzit despre carierele artistice ale câştigătorilor din ultima vreme ai Eurovisionului? Mă întorc iar la formaţia ABBA, pentru care acest concurs a fost o adevărată rampă de lansare într-o carieră cu adevărat strălucitoare. Acel „Waterloo” a fost cântat pe tot globul pământesc, aşa cum s-a întâmplat şi cu piesele altor artişti care au fost pe scena Eurovision: Vicky Leandros, Gigliola Cinquetti, Udo Jürgens, Frida Boccara, Sandie Shaw, Céline Dion, Toto Cutugno şi alţii. Pe de altă parte, notele sunt acordate pe zone politice şi geografice, iar dacă România va câştiga vreodată (sigur, ne putem imagina orice) va fi nevoie de o sală adusă din altă parte. Noi nu avem. Poate închiriem din vecini...

Ce ar trebui să întreprindă UCMR, cu prestigiul său, pentru a reda muzicii uşoare româneşti demnitatea meritată?

Nu cred că UCMR poate interveni într-o problemă atât de complicată, în care există o concurenţă bazată pe bani foarte mulţi între „bogaţii muzicii”. Din nefericire, de foarte mult timp există o fascinaţie a pseudo-artei. De ce? Pentru că PARE artă, dar nu e. Dacă o dezbraci de efecte sonore şi scoţi corecţiile de voce, vei descoperi o temă muzicală săracă şi un glas care nu alătură corect două note. Toate aceste producţii aduc bani foarte mulţi, cum am mai spus, repede şi sigur. Pe aceşti producători nu îi interesează Uniunile de Creaţie (poate doar pentru orgoliul personal), ci, mai degrabă, asociaţiile de gestiune a banilor. Bani, care sunt foarte mulţi, ţinând cont de drepturile de difuzare. UCMR-ul a pierdut de mult forţa dominantă în a gestiona muzica uşoară românească, nu mai are nici capacitatea, nici puterea de a lupta într-o bătălie pierdută din start. Marii producători ne râd în nas. Este trist şi adevărat.

Mergi în jurii la festivaluri? Care crezi că e rolul lor? Câteva dintre ele (“George Grigoriu” - Brăila, “Dan Spătaru”- Medgidia, Amara) sunt televizate în direct, organizate profesionist, cu participare internaţională, preluând cu succes rolul defunctelor Mamaia şi “Cerbul de aur”.

Da, sunt invitat în juriul diverselor festivaluri din ţară. Sunt doar câteva şi, din păcate, încă nesemnificative – dacă ne raportăm la impactul pe care l-au avut cele două amintite – Mamaia şi Cerbul de aur. Încă de la începuturi şi la Cerb şi la Mamaia am fost maestru de sunet. De aceea ştiu tot. Toate festivalurile au un rol bine determinat, atât pentru creatori, cât şi pentru interpreţi: o evaluare „la cald” a posibilităţilor de exprimare. Creatorii (compozitori, textieri, orchestratori) îşi ascultă piesele, le compară, le pun în balanţă şi (indiferent de premiile obţinute) au o imagine clară a produsului finit. Acelaşi lucru este valabil şi pentru solişti, în ceea ce priveşte capacitatea interpretativă, a forţei de a transmite publicului un mesaj de pe scenă. Nu mai vorbesc şi de faptul că aceste festivaluri ar trebui să constituie o rampă de lansare pentru ei. Ei bine, aceste rampe de lansare există, dar dacă rampele „Cerbului” şi ale Festivalului „Mamaia” puteau fi comparate cu acelea de la NASA, prin anvergura lor şi importanţa pe care le-o acordau posturile Radio-TV, acestea rămase, nebăgate în seamă de marile posturi TV, sunt nişte rampe mici şi aproape neînsemnate. Păcat de munca tuturor. Oricum, este bine că aceste festivaluri rămase EXISTĂ. Şi asta demonstrează încă o dată că „Omul sfinţeşte locul”. Tot respectul pentru conducerea acestor oraşe (Brăila, Medgidia, Amara) şi pentru organizatorii implicaţi pentru efortul depus de a menţine aceste festivaluri în situaţii grele. Muzica uşoară românească încă mai respiră, mai are puţin oxigen şi sunt sigur că, indiferent de ceea ce vor unii şi alţii, atât timp cât publicul iubeşte acest gen, ea nu va muri niciodată.

Care crezi că a fost cauza dispariţiei manifestărilor amintite?

Încep să cred că în fruntea ţării sunt strecuraţi diverşi indivizi care ţin cu tot dinadinsul să distrugă tot ceea ce înseamnă tradiţie. Dacă „Cerbul de Aur” a fost întrerupt destul de repede după ce a luat naştere, apoi s-a încercat o resuscitare care nu a mai ţinut, Festivalul „Mamaia” s-a născut în 1963, a avut doar o întrerupere, dar a ţinut steagul sus până când „dezvoltatorii” au pus ochii pe „Teatrul de Vară” din staţiunea Mamaia, l-au pus la pământ, l-au distrus, au mutat Mamaia la Constanţa şi, pentru că mai-marii locali aveau nevoie de bani foarte mulţi pentru carnavaluri nocturne inspirate din călătoriile edilului la Rio, ceea ce nu au făcut comuniştii, au reuşit „democraţii”: i-au pus perna pe faţă şi „Mamaia” a murit. Ori, mult mai bine spus, a fost ucisă. Sigur că după 1989 trebuia să asistăm la multe schimbări, unele chiar radicale. Societatea evoluează, modurile de abordare sunt în mişcare, dar unele instituţii (ca şi oamenii) au rămas înfipte în vechile mentalităţi şi a început o luptă mult mai evidentă între vechi şi nou. Din păcate, rezultatul a fost dezastruos. În loc să alegem grâul de neghină, am aruncat tot silozul. S-a întâmplat pe modelul din trecut când anumite cărţi erau arse în piaţa publică. Am asistat neputincioşi cum s-a răsturnat o întreagă scară de valori. Expresia „Omul potrivit, la locul potrivit” şi-a pierdut orice însemnătate. Pentru că de mai bine de un sfert de veac, am pus vulpea să fie paznic la coteţul de găini.

Proiectele personale pentru perioada următoare?

Fără doar şi poate, mă concentrez în continuare pe creaţie. Am solicitări pentru piese dedicate copiilor, dar în acelaşi timp scriu muzica unui album pentru o solistă de operetă. Prefer să nu-i divulg numele, până când nu se realizează proiectul. Este un soi de superstiţie pe care o avem foarte mulţi... Nu în ultimul rând, voi răspunde provocării tale, Tavi Ursulescu, aceea de a scrie din nou pentru „Crizantema de Aur” de la Târgovişte, festivalul de romanţe care şi el a rămas într-un con de umbră. Din păcate, romanţa este şi ea pe cale de dispariţie. Se cântă la Târgovişte, dar posturile Radio-TV nu îi mai acordă atenţie. Îmi place acest gen muzical şi voi reveni, după ani şi ani în care eram nelipsit din acest festival, unde am obţinut numeroase premii. (**O. U.**)

Educaţia prin muzică

Clara MÂNZATU

Copleşiţi de valul de vulgaritate, prost-gust, exhibiţionism şi erotism ieftin cu care televiziunile ne blagoslovesc mai abitir în sezonul estival, "butonăm" adesea în căutarea unei oaze de cultură, spirit educativ, decenţă. Ei bine, în acest caz vă sfătuiesc să vă opriţi două ore vineri seara pe un post mai mic, Estrada TV, unde realizatoarea şi prezentatoarea Valentina Spânu este gazda unei emisiuni reconfortante ca aerul condiţionat pe vreme de caniculă (deci acum se impune mai mult ca oricînd!), "România mea". Da, vrem să ne închipuim că aceasta este cu adevărat România noastră, a celor care mai credem în valorile eterne ale spiritualităţii şi tradiţiilor ancestrale, şi nu ţara cu imagine abjectă pe care ne-o propun cu insolenţă programele "mondene" de la televiziunile comerciale, cu divorţuri, părăsiri, împăcări, bătăi, blesteme şi alte alea. Într-una din emisiuni, de pildă, doamna Spânu ne-a provocat la o întâlnire pe coordonatele şlagărului românesc de muzică uşoară, protagonişti fiind Alexandru Jula şi Ioana Sandu, cu melodii frumoase compuse de Ionel Tudor, Dumitru Lupu, Vasile Veselovschi (Jula a "şters praful" de pe un vechi cântec al acestuia, reorchestrat pentru această ocazie şi pentru viitorul său album al artistului de Francisc Reiter). În altă emisiune invitaţi au fost Carmen Rădulescu, Alexandra Canareica, Antonio Furnari, Petrică Pană şi George Nicolescu, acesta din urmă fiind sărbătorit cu ocazia zilei sale de naştere. Cu ocazia "Zilei mondiale a iei" (iată, am aflat că există şi aşa ceva!) s-au dat premii, s-au premiat cele mai frumoase costume populare (din juriu au făcut parte Prinţul Paul şi Prinţesa Lia), s-a cântat (Gheorghe Sărac – romanţe, Gheorghe Gheorghe şi alţii), momentul de vârf fiind cel oferit de corul "Cantus Domini" al studenţilor de la Teologie. O altă piatră preţioasă în această diademă strălucitoare a fost emisiunea consacrată în întregime lui Constantin Drăghici (o palmă pentru TVR, care are mii de angajaţi şi nu e capabilă să facă o asemenea emisiune!), cu amintiri, partituri originale, fotografii de arhivă, filmări de pe un DVD editat de casa Eurostar cu Constantin şi Olimpia Drăghici şi mai ales cu cântece ale regretatului cantautor interpretate în direct de Ioana Sandu, care a înregistrat un album împreună cu maestrul său. Dar cea mai emoţionantă realizare a Valentinei Spânu a fost o emisiune filmată la Casa Universitarilor din Bucureşti, cu public, în vederea strângerii de fonduri pentru corala "Cantus Domini" a Asociaţiei studenţilor teologi dirijat de preotul Răzvan Ştefan, pentru ca aceasta să poată face deplasarea la un mare concurs internaţional la Sankt-Petersburg (ei bine, fondurile au fost obţinute, într-un număr viitor vă vom relata "aventura muzicală" de la competiţia din Rusia!). Se înţelege, corul a susţinut cea mai mare parte din program, cu câteva din lucrările

C. Rădulescu, G. Nicolescu, A. Canareica, A. Furnari, V. Spânu

V. Spânu, A. Jula, S. Enache, P. Pană

pregătite pentru concurs, fiind ovaţionat la scenă deschisă. Foarte interesant a fost repertoriul originalului taraf “Muzica de odinioară”, condus de solistul Daniel Trifu, absolvent de Conservator. Ca o translaţie pe aceleaşi coordonate a fost recitalul de muzică veche oferit de Cristina Gheorghiu, iar Elena Merişoreanu, Marioara Man Gheorghe şi Elisabeta Turcu au evoluat pe coordonatele folclorului de calitate, în timp ce Gheorghe Sărac ne-a amintit câteva romanţe celebre pe versurile lui Eminescu. Muzica uşoară a avut reprezentanţi de seamă în Carmen Rădulescu, Ioana Sandu şi Joli Barta. Iată deci că se poate, atunci când există pasiune, inteligenţă, bun-simţ, ca în cazul Valentinei Spânu, rezultând emisiuni la care te uiţi cu plăcere, fie vară fierbinte, fie toamnă sau iarnă. Aşa încât aşteptăm emisiunile “România mea” din noul sezon de la Estrada TV!

Preot Răzvan Ștefan, V. Spânu

Promisiuni

Gabi MATEI

TimeBelle. Miruna Mănescu, solista formaţiei elveţiene TimeBelle, petrece mult timp în avion, cu multe deplasări între România şi Elveţia. Multiculturalitatea are un nou nume: trupa TimeBelle - 5 muzicieni din 5 ţări diferite. Succesul a venit odată cu participarea la Eurovision 2015. Grupul susţine concerte în România, Elveţia, Serbia, Ungaria. Single-ul de debut este compus şi produs de Mihai Alexandru (Al Mike), iar videoclipul a fost regizat de Bogdan Dima, alături de Mihai Alexandru. Miruna Mănescu este cunoscută publicului din România cu proiectul Shaka Muv, iar TimeBelle înseamnă 5 muzicieni profesionişti, absolvenţi ai Universităţii din Berna, cu 5 instrumente diferite (acordeon, clarinet/ saxofon, tobe, chitară şi bass).

Eliza şi Dorian Popa lansează piesa “Trofeu”, care reprezintă şi single-ul de debut al unei noi apariţii feminine din industria muzicală românească. Eliza este absolventă a Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti şi are experienţă scenică în sfera pop-jazz underground. Proiectul ELIZA include şi un band ce o va însoţi pe artistă în viitoarele concerte. Piesa “Trofeu” este produsă de KAZIBO Music, compusă de Alex Pelin, Daniel Costache, Deaconu Dan Andrei şi Ovidiu Baciu iar videoclipul este regizat de Deaconu Dan Andrei şi Daniel Costache.

TimeBelle

Two şi Lora. Piesa “C’est la vie”, semnată TWO feat. Lora, a intrat în topuri muzicale internaţionale, în dance chart-ul Channel V Asia. In plus, videoclipul “C’est la vie”, în regia lui Anthony Icuagu este difuzat de MTV Asia. Single-ul grupului TWO (Mihai Gruia şi Sorin Brotnei) feat. Lora reprezintă o continuare a hit-ului “My Passion”, lansat de fostul grup Akcent în anul 2011, la al cărui refren a cântat atunci tot Lora.

“Inocenţă de copil”

Lidia MACARENCU

La nivelul copiilor, în muzica uşoară stăm bine, numărul adepţilor fiind foarte mare, din păcate mulţi dintre ei se pierd pe drum... La Focşani, oraş în care există un concurs pentru cei mari, “Florentin Delmar”, Consiliul judeţean, prin Centrul cultural Vrancea (manager: prof. dr. Liviu Nedelcu), a organizat în sala “Balada” a ansamblului “Ţara Vrancei” prima ediţie a concursului “Inocenţă de copil”. A fost un real succes, pentru o competiţie fără “vad”: 50 de concurenţi din judeţele Vrancea, Tulcea, Galaţi, Brăila, Neamţ, Buzău, o sală plină, în ciuda concurenţei cu marele show din Piaţa Unirii, la doi paşi, unde mii de spectatori se pregăteau să-i aplaude pe Fuego şi Delia. Juriul a fost mic şi competent, prezidat de compozitorul Ionel Tudor, care a şi acordat în nume personal un premiu special, impresionat de evoluţia Sarei Giană din Focşani. Din comisie au mai făcut parte prof. dr. Maricel Ghinea, dirijor al orchestrei ansamblului folcloric “Ţara Vrancei”, şi prof. Dumitru Săndulachi, director şi dirijor al coralei “Pastorala” (la ediţia viitoare se impune completarea cu specialişti în muzica uşoară chiar acum, de pildă, în sală se afla Andreea Andrei, membră a UCMR). Edificator pentru ceea ce scriam la începutul articolului este numărul de concurenţi finalişti: 27 la 7-9 ani, 13 la 10-12 ani şi doar 9 la 13-16 ani, aşadar copiii vin la muzica uşoară cu drag, dar încet-încet se pierd pe drum, mai ales că în unele centre nu există dascăli competenţi. Familia Bratosin, din com. Popeşti, jud. Vrancea, a dat lovitura la două categorii, cucerind premiul I la 7-9 ani prin Mihai Bratosin şi la 13-16 ani prin Andreea Bratosin! La 10-12 ani a triumfat Diana Zaharia din Galaţi, într-o competiţie în care oaspeţii au fost surclasaţi de gazde (slab pregătiţi, de pildă cei din Tecuci). Doar la categoria ultimă de vârstă Bianca Dimian din Galaţi (premiul III) şi Cosmina Spânu (menţiune) au mai “spart” dominaţia vrânceană, alte voci de viitor premiate fiind ale copiilor Mădălina Vasilache, Ana-Maria Istudor, Bianca Brîulung, Gabriel Ploşniţă-Străoane, Alexandra Necula. În timpul jurizării au încântat publicul cu evoluţia lor elevi ai cunoscutei profesoare Aurelia Vaida: Sofia Ciobanu, Miruna Bălan, Diana Zaharia, Alexandra Necula, Julia Andonescu, duetele Dynamic şi Energy. Cea mai mare bucurie ne-a pricinuit-o abordarea de către copii, cu prospeţimea specifică vârstei, a unor piese aparţinând (unii profesori şi părinţi nu cunosc însă, din păcate, autorii melodiilor...) compozitorilor Florin Bogardo, Ion Cristinoiu, Cornel Fugaru, Marcel Dragomir, Şerban Georgescu, Marius Ţeicu, George Natsis, Nicolae Caragia, Virgil Popescu, Viorel Gavrilă, Andrei Tudor, Mihai Alexandru, Mihai Vanica, Viorela Filip, Gabriel Băruţă, Cristian Alivej, Marcel Iorga, Daniel Iordăchioae, Laura Stoica, Mihai Trăistariu. A fost un concurs în care nu s-au simţit nicidecum ezitările specifice debutului, organizarea fiind impecabilă. De-acum Focşanii au şi un puternic concurs de muzică uşoară pentru copii!

Juriul şi laureaţii

M. Bratosin

Şlagăre la fileu

Thalida ENE

Dacă în fiecare oraş din ţară am avea un animator muzical asemeni lui Cristian Simionică la Iaşi, cu siguranţă n-am mai vorbi atât de îngrijoraţi de viitorul sumbru al muzicii uşoare româneşti. În ciuda unor probleme medicale, cantautorul este mereu în prim-plan la marile concerte populare. Astfel, el şi deja celebra sa fiică, Maria Sabina, au concertat la FIE 2015 pe scena profesionistă amplasată în Piaţa Voievozilor din cartierul Alexandru cel Bun (de remarcat grija primăriei din Iaşi de a programa spectacole nu numai în centrul oraşului, ci şi în cartiere). Familia muzicală Simionică a fost invitată să susţină un recital de o jumătate de oră în aer liber, tot în cadrul FIE 2015, în Parcul Muzeului Literaturii, lângă Casa Pogor. După un scurt răgaz, datorat faptului că Sabina participa la un mare turneu de tenis la Arenele CFR, organizat de FRT, cei doi au încheiat cu un amplu recital Festivalul "Înşir-te mărgărite", desfăşurat pe scena amplasată de Primăria Iaşi în Parcul Expoziţiei. Şi tot atunci a cântat într-un show oferit copiilor din 5 ţări, sosiţi la Iaşi într-un schimb cultural. Evident, în toate aceste spectacole cei doi reiau toate piesele de succes compuse de Cristian, incluzând însă şi alte melodii româneşti sau şlagăre din repertoriul internaţional. E uimitor cum micuţa Maria Sabina reuşeşte să îmbine învăţătura (este o elevă model la Şcoala "B. P. Hasdeu", fiind mândria directorului Ionel Nechifor), muzica şi sportul, fiindcă practică cu succes tenisul de câmp la clubul "Giglio" din Iaşi. În luna mai a reuşit performanţa de a intra în clasamentul FRT la categoria 12 ani, după numai două turnee reuşind să ocupe poziţia 159, deşi sunt 308 fete legitimate. Meritoriu este faptul că Sabina, care abia a împlinit 11 ani pe 3 mai, este nevoită să înfrunte adesea jucătoare mai în vârstă! Mândria ei, deocamdată, în această dorinţă de a călca pe urmele Simonei Halep, este locul

IV obţinut la Turneul Premier "Ruxandra Dragomir", unde punctele se acordă exact ca în circuitul WTA. Seara, micuţa artista-tenismenă ajunge epuizată acasă, dar Puffy, porcuşorul ei de Guineea (să sperăm că nu află că acesta e în Peru o delicatesă culinară!), simpatic foc fiind, o ajută să adoarmă cu zâmbetul pe buze, visând la viitoarele victorii, pe scenă şi la fileu!

Nume noi

Dorin MANEA

Alama revine cu un nou single, "Să ai grijă de ea", alături de un videoclip alb-negru, în regia lui Anton Sandu, lansat împreună cu MediaPro Music şi Live Artist. Muzica şi textul au fost produse de Alama la studiourile Lanoy Production.

Baroq. Alex Baroc este un tânăr de 23 de ani, născut în Constanţa, a studiat la liceul George Enescu, secţia Jazz, apoi a urmat cursurile Universităţii Naţionale de Muzică Bucureşti, tot la secţia de Jazz. Succesul l-a cunoscut încă de la 16 ani, când a participat la primul festival din viaţă sa, Sibiu Jazz Festival, pe care l-a şi câştigat. Baroq lansează piesa "Departe", cu un videoclip ieşit din tipare, într-un decor SF, în care joacă starleta tv Adelina Pestriţu. Regia a fost realizată de Anton Sandu şi Octavian Răchită.

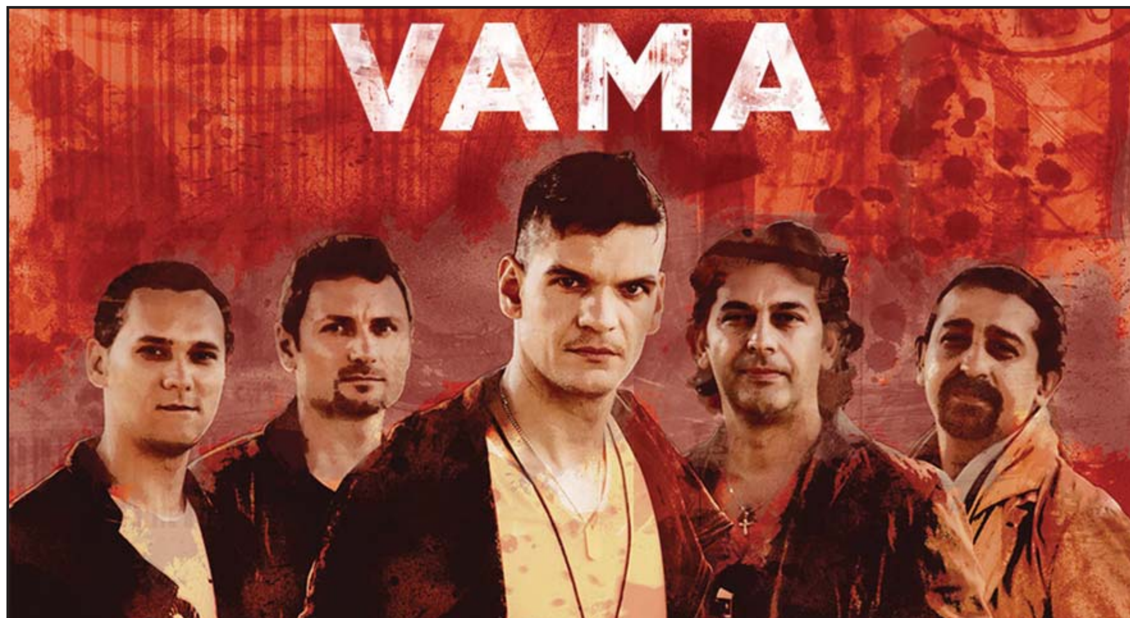

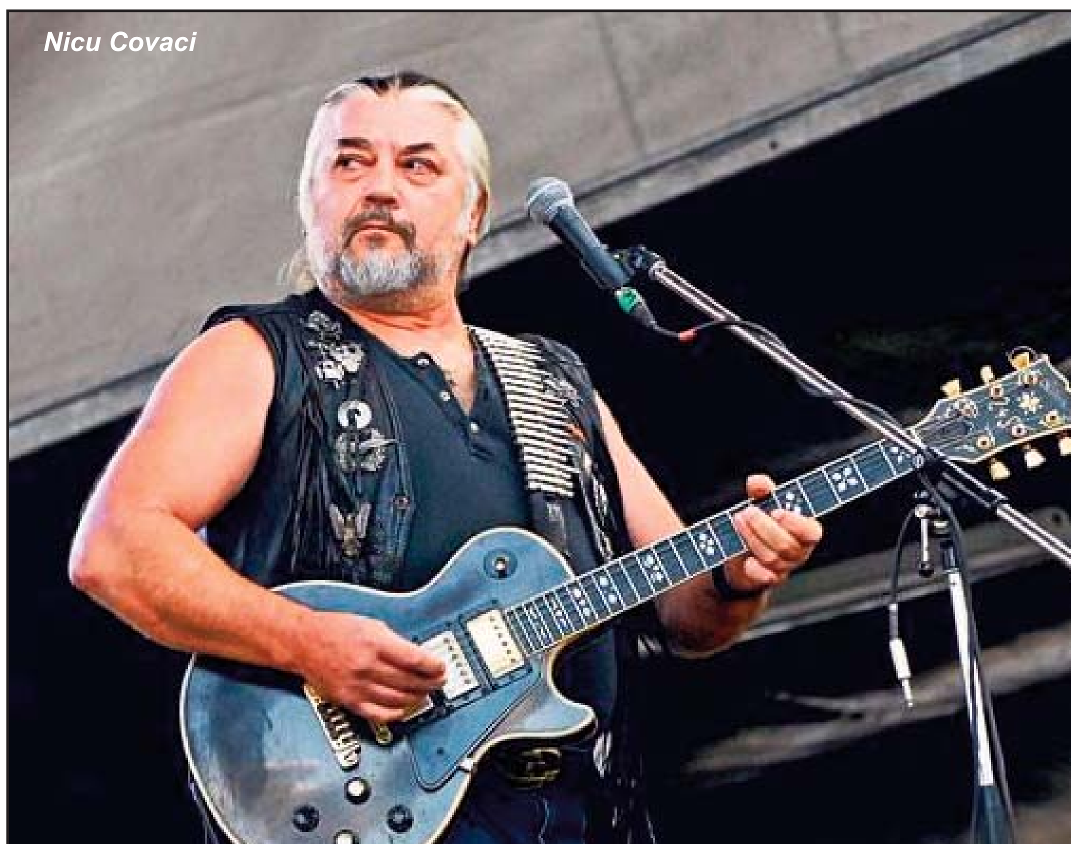
Onny - "Un momento", lansat alături de Cat Music şi Voices Media, compus de Allexinno & Starchild, este prima piesă cu versuri în limba spaniolă pentru fosta concurentă a emisiunii X Factor. Onny a început să cânte de mică, la 14 ani a câştigat 7 ediţii ale emisiunii Bravo Bravissimo, iar în 2005 a fost desemnată cea mai tânără prezentatoarea de ştiri din România. Doi ani mai târziu lansează primul single alături de Cat Music, "Like a drum", urmează single-ul "Love at 2nd sight" şi prima piesă în limba română – "Arde dragostea", lansată în 2014.

Mereu în frunte

Octavian URSULESCU

Ştiţi cum se spune în sport: e greu să ajungi pe locul I, dar şi mai greu e să te menţii! Ei bine, de două decenii Focşanii domină cu autoritate tot ce înseamnă mari concerte populare, asemenea evenimente având loc, de cele mai multe ori în Piaţa Unirii, de Revelion, 1 Mai, Ziua Europei, Festivalul "Bachus" fiind programat ultimul, în octombrie. După cum se vede, spectacole iarna, primăvara, toamna, cel estival făcând obiectul rândurilor de faţă: este vorba de "Zilele municipiului Focşani". Mare iubitor şi cunoscător de muzică modernă, preşedintele C. J. Marian Oprişan a supervizat şi de această dată, având-u-i alături pe colaboratorii săi Andreea şi Radu Fornea, un program extraordinar de atractiv, destinat în primul rând tineretului. Şi cum vacanţa este în toi, în fiecare din cele trei seri mii de spectatori au luat cu asalt piaţa, dominată, sunet şi lumini, de impresionantul eşafodaj scenic patronat de Ovidiu Popică, rezultând o convingătoare paradă a succeselor de top.

Nicu Covaci

Primul concert a fost intitulat "Seara adolescenţilor", propunându-ne câteva dintre numele noi din clasamentele muzicale, cu videoclipuri difuzate intens. Carmen este fiica lui Adrian Minune, dar adoptă un stil muzical modern, ilustrat de hit-ul "Domino", pus în scenă alături de dansatorii de la TRBL Crew. Lansaţi de LaLa Band şi "Pariu cu viaţa", Cristina Ciobănaşu (Criss) şi Vlad Gherman trăiesc şi în viaţă o frumoasă poveste de dragoste. Ei alcătuiesc duo-ul The One, care are la activ albumul "Aprinde un vis" şi piesele de succes "Till the End of Time", "Un nou început", "Run for Love", "Super-stare". Fiica lui Mircea Baniciu, Ana (hit la zi: "Karma"), a fost revelată marelui public de aceleaşi 2 proiecte ale ProTV, dar experienţa sa e mai mare: a studiat pianul la Şcoala de muzică, a făcut parte din corul Allegretto (cu care a fost în China şi Japonia!), dar şi din celebra "Şcoală a vedetelor-2" a lui Titus Munteanu. Acelaşi

The One

traseu, plus serialul "O nouă viaţă", l-a urmat şi Alina Eremia, dar aceasta se mai poate mândri cu prezenţa în show-ul lui Titus Munteanu, "Numai cu acordul minorilor", sau cu premiile obţinute alături de profesorul său Cornel Fugaru în Egipt, Malta sau Belarus. Tinerii au reluat în cor cântecele ei "With or Without You", "Tu eşti vara mea", "În dreapta ta", "Cum se face". Nonconformista Corina Bud n-a ocolit nici ea, cu temperamentu-i cunoscut, şlagărele "Fete din Balcani", "Pernele moi", "Quieres una aventura", "Autobronzant", "Fără tine". Doi autentici idoli ai adolescenţilor au încheiat prima seară. Alex Velea, tatuat şi simpatic, a debordat de energie, înlănţuind titluri cum ar fi "Yamasha", "Defectul tău sunt eu", "Din vina ta", "Whisper", "Minim doi", "Când noaptea vine". Bunul său prieten Smiley a concluzionat apoteotic "Seara adolescenţilor", trecând în revistă, alături de formaţia sa,

Smiley

Alina Eremia

"Kalya", "Deep in love", "Loving You". F. Charm este la rândul lui producător (multe din numele de frunte îi datorează succesul, de la Delia la Miss Mary) şi interpret apreciat, cu succese internaţionale, în SUA sau Jamaica. Piaţa a răsunat de refrenele binecunoscute ale unor melodii cum ar fi "30 de grade" (deşi erau mai multe!), "Departe de tine", "Nici măcar 1 milion".

Selecţia a fost făcută extrem de inspirat, acest lucru fiind probat de participarea intensă a

Uddi, Jo

un deceniu de succese, cu "Oficial îmi merge bine", "Acasă", "Dincolo de cuvinte", "În lipsa mea", "Oare ştii?", "Zece".

"Zilele municipiului Focşani" pot rivaliza oricând cu orice manifestare de gen de peste hotare, prin organizare, afluenţa de public, condiţiile tehnice, profesionalism, seriozitate (niciodată n-a lipsit vreun nume de pe afiş!). Seara a doua a fost la fel de incitantă, cu alte nume îndrăgite de tineret. Mike Diamondz, compozitor, producător şi MC originar din Congo, a cântat cu aplomb "La onda" (hit-ul său estival actual), "Thailanda",

Puya

publicului, care cunoştea pe dinafară toate hit-urile “la zi” (firesc, la Focşani se perindă în permanenţă toţi artiştii de succes). N-au lipsit numele noi, aflate pe toate buzele, cum ar fi cei 3 prieteni lansaţi la X-Factor 2012: ieşeanul Uddi (Dragoş Udilă) a venit cu “Ragga Day”, “Aseară ţi-am luat basma”, dar şi cu “Lasă-mă pe mine”, cântată în duet cu Jo (Ioana Anuţa). Aceasta din urmă nu putea ocoli “Dragoste nebună”, “Până vara viitoare” şi “Şoapte” (dar, atenţie, mai este un cântec omonim cu Celia!). Trio-ul a fost completat de libianul Nadir: asaltat de admiratoare, acesta a înlănţuit toate piesele sale de succes, de la “Mână în mână”, “Interzis”, “Leyla”, “Vanessa” până la “Prietena ta” (cu Uddi). Cei 3 băieţi de la Maxim (dintre care Marcus Sucilea a obţinut pr. II în 2012 la festivalul internaţional “George Grigoriu” de la Brăila!) au isterizat piaţa cu “Atât de bine” şi mai ales “Sărutări criminale”. DJ şi remixer de top, descoperit de Radu Fornea şi Dani Alexandrescu de la K1, LLP (arădean pe numele lui Paul Vasilescu) s-a oprit la titlurile care l-au făcut cunoscut şi anume “I Miss You”, “Maya”, “Burning”, “Mii de stele”, “Tell Me Why”. Dacă în cazul tinerilor repertoriul a inclus obligatoriu cele câteva titluri din topuri, în cazul “greilor” alegerea a fost mult mai dificilă, chiar pentru 45 de minute. Cu o carieră prodigioasă de 17 ani în spate, după experienţele Exotic şi Blondy Andreea Bănică a cucerit zeci de premii, o colaborare extrem de fructuoasă fiind cea cu compozitorul Laurenţiu Duţă. Alături de dansatoarele sale a pus pe jar publicul, pasională şi senzuală, cu melodiile “Dansez, dansez”, “Fiesta”, “Rupem boxele”, “Samba”, “Îndrăgostiţi”, “Dulce şi amar”, “Rendez-vous”, “Încredere”, “Sexy”, “Love in Brasil”. Ştefan Mihalache, alias Connect-R, este şi el de vreo 18 ani în show-biz, colaborările cu Loredana, DJ Sava, Arsenie impunându-l ca un artist cu personalitate. Merita să vedeţi cum până şi copiii cântau de mama focului împreună cu el “Eu vara nu dorm”, “Noi ne potrivim”, “Mai dă-te-n dragostea mea”, “Dacă dragostea dispare”! Foarte special a fost proiectul “Noi să fim sănătoşi!”, cu care s-a prezentat Puya şi în care i-a invitat pe Vescan şi Doddy (“Pleacă”, “Nici o zi fără tine”, “În dreapta ta”, “Poze de album”), Ester (studentă la Conservator), Anastasia, DJ Ami şi DJ Wicked (mai vechi colaborator, din perioada La Familia). Pe numele real Dragoş Gărdescu, Puya are o carieră prodigioasă, editând primul album 18 ani, “Băieţi de cartier”. Următoarele (“Muzică de tolăneală şi depravare”, “Românisme”, “Nicăieri nu-i ca acasă”) l-au transformat într-un idol al generaţiei sale, prin titluri ca “Tupeu de borfaş”, “E foame de bani”, “Haos”, “Maidanez”, “Bagă bani”. A jucat în filmul “Legături bolnăvicioase” alături de Tudor Chirilă, cu care s-a reîntâlnit aici pe scenă, trupa Vama încheind prima seară de festival. Chirilă are un public fidel, nu neapărat adolescentin, care-l divinizează, entuziasmul fiind de nedescris la piesele “Perfect fără tine”, “Copilul care aleargă”, “Vara asta”, “Vama veche”, “18 ani”. Nu greşim însă afirmând că senzaţia festivalului a fost marea legendă Phoenix, desemnată inspirat să încheie, apoteotic şi magic, festivalul. Cu 50 de ani de activitatea în spate (câţi se mai pot lăuda, în rock, cu asta?), Nicu Covaci a pornit, practic, la un nou început, alăturându-şi doi intrumentişti virtuozi (baterie şi chitară) care abia şi-au luat... buletinul de identitate, un chitarist-bas tânăr, un solist vocal tip motociclist (voce bună, charismă, temperament). Nicu i-a strunit de minune, iar primirea formidabilă făcută de public (alături de tineri, mulţi veterani de 60-70 de ani între miile de spectatori din Piaţa Unirii!) a dovedit justeţea demersului său. A fost delir la “Nunta”, “Fată verde”, “Mica ţiganiadă”, “Negru-Vodă”, “Mugur de fluier”, “Strunga”, “Fie să renască”... Phoenix 2015, noua formaţie creată de Nicu Covaci, confirmă titlul albumului celebru de altădată: da, cu cântecele lor nemuritoare, membrii Phoenix sunt “Cei ce ne-au dat nume”!

Connect-R

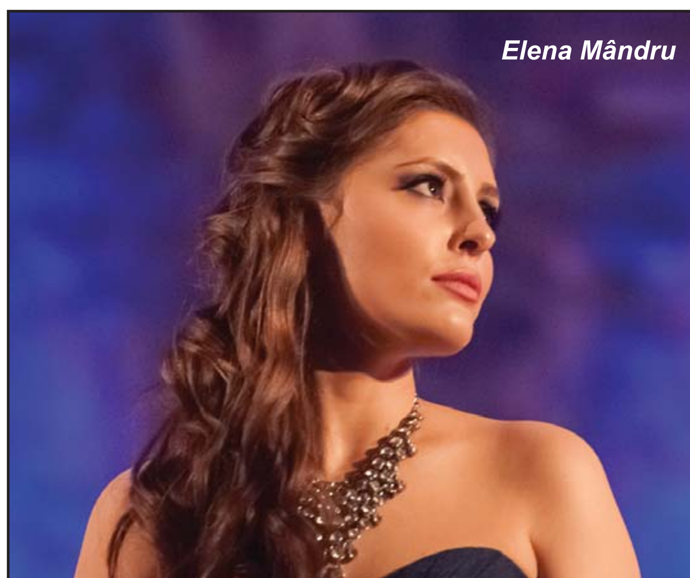

Andreea Bănică

Muzicieni români din diaspora (XIII)

Doru IONESCU

Ediţiile „O poveste... cu cântec!" ale emisiunii „Lumea şi Noi" se difuzează la TVR Internaţional (în fiecare vineri, de la ora 20.30), şi, în aceeaşi zi, la TVR 1, de la 8.00 şi 12.30.

Elena Mândru (Helsinki, Finlanda) Absolventă a Academiei de Muzică din Cluj-Napoca şi multipremiată la concursurile şi festivalurile de jazz şi pop din România, una dintre talentatele soliste romănce ale prezentului s-a perfecţionat în ultimii ani la academiile de muzică din nordul Europei. La Helsinki i-a plăcut mai mult şi a adăstat până în prezent. Acolo se află cvintetul său, condus împreună cu soţul său, pianistul Tuomas Turunen, şi tot acolo lucrează la doctorat. Cu recitalurile, însă, străbate toată Europa şi nu numai, mai ales că de anul trecut are de promovat internaţional al doilea ei disc, „Evening in Romania". Un vârf al activităţii sale, ca şi locul secund şi premiul publicului obţinut la Montreux Voice Jazz Competition în 2012. Performanţele sale sunt mult mai numeroase, contabilizate într-o poveste... cu mult cântec.

Elena Mândru

Michael Cretu (Manchester, Marea Britanie) Deşi unchiul său a fost celebrul jazzman Johnny Răducanu, portretul muzicianului nu conţine nici urmă de nepotisme. Dimpotrivă, viaţa sa cu cântec se desparte de aceea a celebrului înaintaş din momentul obţinerii unei burse la Manchester, în 1990. Un conservator renumit, unde contrabasistul şi compozitorul a funcţionat de atunci până în prezent. Conceptul Stringboxes întrupat cu Holly Marland şi exoticul ei instrument Kora nu lasă deoparte ideea de folclor românesc (în contextul celui internaţional – sub generoasa egidă world music), iar omagiul contrabasistului pentru unchiul său a fost transferat şi emisiunii, concomitent o reverenţă marelui Johnny, care în toamnă va fi reamintit de a treia ediţie a festivalului-concurs internaţional de la Brăila, care îi poartă numele.

Adrian Dinu (Heppenheim, Germania) Chitarist timişorean orientat din copilărie spre chitara clasică, Adi a cântat în adolescenţă cu diverse grupuri, în studenţie stabilizându-se la un concept propriu folk-rock, Abra. Cu Christian Podratzky şi Vali Potra a câştigat ani de zile toate concursurile naţionale la care au participat. Până în 1990, când pleacă în Germania şi dă de o altă industrie muzicală. Cântă în continuare, cu succes, împreună cu un alt chitarist performant, Rolf Munkes, dar şi cu foştii colegi. Profesor de chitară la Heppenheim, după 2000 revine pe piaţa muzicală din România cu melodiile vechi, apoi şi cu cele noi, pe care i le cântă şi Mircea Baniciu, iar la chitară îl pune în valoare pe concitadinul Horea Crişovan. Primul dintre cele trei albume discografice Abra – „La frumuseţea ei" – este unul dintre cele mai valoroase discuri româneşti.

Toni Dijmărescu (Saarbrucken, Germania) Chitarist reşiţean postdecembrist, Toni a plecat la muncă în Germania încă de la jumătatea anilor '90, urmărindu-şi în subsidiar visul de a reveni pe scenă. A vândut instrumente, a predat muzică, iar în cele din urmă a ajuns distribuitor de tehnică medicală. În paralel, a cântat cu mai multe grupuri rock, atât acolo cât şi în vacanţele româneşti. Astăzi chitaristul este membru al unei formaţii cunoscute, Heilige Bruehder, dar nu uită să-şi acompanieze prietenii mai vechi ori mai noi din ţara natală, de câte ori se iveşte ocazia, vezi Narcisa Suciu, Desant ori Screaming Heads.

Post scriptum cu **Marius Luca** (Montreal): Respectându-şi promisiunea din 2012, rockerul fost pe vremuri la Metropol, Metrock şi Compact a revenit acasă în toamna lui 2014; deocamdată fără grupul său O.N.E., dar cu două discuri proaspăt înregistrate, anunţând un turneu de cluburi pentru 2015, în România. Până atunci, ziarul „Zig Zag român canadian" a organizat un concert la Montreal în 28 martie, foarte bine primit!

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ
UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR
DIN ROMÂNIA

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Şef producţie: Costin ASLAM
Redactori:
Mihai COSMA
Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU

Semnează în acest număr:
George BALINT, Viorel COSMA,
Oana GEORGESCU, Doru IONESCU,
Florin-Silviu URSULESCU, Vlad VĂIDEAN

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect.1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro
TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL

TEL: 021-410.64.88 ISSN: 1220-742x